

Kainuun liitto

Talousarvio vuodelle 2020 Talous- ja toimintasuunnitelma 2020 – 2022

Mhall 25.11.2019 § 173, erillisiite nro 1
Mhall 02.12.2019 § 195, erillisiite nro 1
Mvalt 16.12.2019 § 24, erillisiite nro 1

KAINUUN LIITON TALOUSARVIO VUODELLE 2020
TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE
2020 - 2022

C:14

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
Puh. 08 615 541
Faksi 08 6155 4260
kainuunliitto@kainuu.fi
Kuva: Paula Halonen

C: 14
ISBN 978-952-6685-72-4 (painettu)
ISBN 978-952-6685-73-1 (verkkojulkaisu)
ISSN-L 2323-7546
ISSN 2323-7546 (painettu)
ISSN 2323-7554 (verkkojulkaisu)
Kajaani 2019

Sisällysluettelo

1.	MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS	4
2.	KAINUUN LIITON TOIMINTAYMPÄRISTÖ	5
3.	MAAKUNNAN JOHTAMINEN JA SUUNNITTELU	6
3.1	Kainuun liiton toimintamalli ja johtaminen	6
3.2	Suunnittelujärjestelmä.....	8
3.3	Luottamushenkilöhallinto.....	8
3.4	Maakunnan yhteistoiminta	10
4.	STRATEGISET TAVOITTEET 2020–2022	11
4.1	Kainuun liiton toimintastrategia.....	12
4.2	Strategiset tavoitteet vuosille 2020–2022.....	14
5.	TAVOITTEET JA TOIMINTA VUOSINA 2020 - 2022	18
5.1	Tulevaisuustyö	18
5.2	Maakuntaohjelman toimeenpano.....	19
5.3	Maakuntakaavatyö.....	19
5.4	Elinkeino- ja aluekehittäminen	20
5.5	Mainetyö	20
5.6	Edunajaminen ja yhteistyö	21
5.7	Kansainvälinen toiminta.....	21
5.8	Vuoden 2020 erityistavoitteet ja mittarit	24
6.	TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA VUOSILLE 2020–2022	32
6.1	Yleisperustelut.....	32
6.2	Talousarvioasetelma ja sitovuustaso.....	32
6.3	Kainuun liiton talousarvio ja -suunnitelma vuosille 2020-2022	33
6.4	Henkilöstösuunnitelma vuodelle 2020	42
6.5	Ohjelma- ja kehittämisrahoitus	44
LIITE 1	Maakunnan kehittämisen määrälliset tavoitteet	40
LIITE 2	Kainuun edunajamisen tavoitteet ja kärkihankkeet 2020-2021	41

1. MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS

Eduskuntavaalitulokset ja Rinteen hallitusohjelma ovat muuttaneet Kainuun liiton **poliittista toimintaympäristöä** radikaalisti vuoden 2019 toimintasuunnitelmaan nähden:

- maakunta- ja sote-uudistuksen kaatuminen on siirtänyt sote-palvelujen reformia, minkä seurauksena Kainuun kunnilla on sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä suuria haasteita pitää kuntatalous tasapainossa ja samalla kyetä rahoittamaan kasvava sote-palvelujen tuotanto; miten ja millä aikataululla Rinteen hallitus ratkaisee valtakunnallisen muutostarpeen, on Kainuulle äärimmäisen tärkeä kysymys
- tavoitteena ollut monialaisen maakuntaorganisaation perustaminen siirtyi ja asia menee parlamentaariseen valmisteluun; Rinteen hallitusohjelman kirjaus monialaisten maakuntien perustamiseksi on niin ikään Kainuun ja yleensä maakuntien kannalta kriittinen kysymys, jotta aluekehittämisen voimavaroja voitaisiin koota ja kohdentaa aluelähtöisesti.

Kainuun **aluekehityksen tilannekuvan muutos** tunnistettiin jo pari vuotta sitten. Kehityskuva on muuttumassa entistä kaksijakoisemmaksi: Kainuun aluetalouden kehitys on ollut poikkeuksellisen vahvaa viimeisen kolmen vuoden aikana. Uusille talouskasvua luoville investoinneille on runsaasti mahdollisuuksia, joista osa on jo realisoitumassa. Kainuun työttömyys on alentunut ennätysvauhtia ja avointen työpaikkojen määrä on kasvanut.

Kainuun keskeinen haaste on nyt poistaa kasvun pullonkaulat, joita ovat osaavan työvoiman saatavuus, kansainvälinen saavutettavuus sekä investointien pääoman saanti. Nämä haasteet ovat keskeisiä samalla, kun tunnistetaan globaalit ja valtakunnalliset kehityshaasteet, erityisesti ilmastomuutos, hiilineutraalisuus ja neljäs teollinen vallankumous.

Näiden haasteiden ratkaisuun keskitytään Kainuun liiton tässä toimintasuunnitelmassa ja edunajamisen painopisteissä. Kainuun maakuntavaltuusto hyväksyi uuden Kainuun maakuntaohjelman vuosille 2018-2021 joulukuussa 2017. Sen linjaukset ovat perustana Kainuun liiton oman toiminnan suunnittelulle. Vuoden 2020 alussa Kainuun liitto päivittää maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman. Keskeisiksi kehittämiskohteiksi nousevat Kainuun vetovoimaa vahvistava maine ja aktiivinen edunajaminen.

Kainuun liiton toiminnan suunnittelussa **aikajännettä** on tarpeen pidentää. Kuluva maakuntavaltuustokausi, eduskuntakausi, EU:n tuleva budjettikausi ja ohjelmasyklit sekä kansainväliset ja kansalliset pitkänaikavälin poliittiset tavoitteet ovat merkkipaaluja, joiden varassa Kainuun liiton aluekehitystyötä ja –tavoitteita on tarkasteltava. Samalla tulee ottaa huomioon riittävän pitkän aikajännettä tarkastelu yleisiin taloudellisiin, väestöllisiin ja muihin hitaasti muuttuviin kehitystrendeihin. Kainuun ja Kainuun liiton suunnittelu tarvitsee tavoitteellisen ja samalla realistisen **tiekartan**.

Huhtikuussa 2019 käytyjen eduskuntavaalien jälkeen Kainuun edunvalvonta ja yhteistyö ovat olleet kuntien, sidosryhmien ja poliittisten piirien keskustelun keskiössä. Kainuun maakuntahallitus on linjannut Kainuun aluekehittämisen tarvitsevan lisää kunnianhimoa. Kuntakierroksella ja eri kokouksissa on vahvana viestinä toistunut tarve yhdistää maakunnassa oleva tahto ja osaaminen Kainuun asioiden edunajamisessa valtakunnalliselle ja kansainväliselle tasolle. Mainetyö ja avoin viestintä ovat tässä keskeisiä keinoja.

Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kehityksellä on yhteisiä haasteita ja tavoitteita, jotka realisoituvat tulevan EU:n ohjelmien valmistelussa sekä valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa sekä hallituksen aluepoliittisissa päätöksissä. Kainuun saavutettavuutta parantavat toimenpiteet vaativat omaa aktiivisuutta mutta myös vahvaa ylimaakunnallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Kainuussa on merkittävä tuotannollisten hankkeiden **investointipotentiaali**. Sen realisoituminen lähivuosina on aivan ratkaiseva tekijä Kainuun mahdollisuuksille pitää alueen elinvoima riittävänä tilanteessa, jossa kokonaisväestömäärän kehitystä ei voida nopeasti kääntää. Investointien luomat uudet sekä eläköitymisprosessin avaamat työpaikat vaativat työnantajilta ja julkisilta toimijoilta hyvää yhteistyötä ja alueen yhteistä **mainetyötä**, jotta Kainuu on riittävän vetovoimainen työ- ja asuinympäristö. Samoin mainetyö on keskeinen opiskelijoiden rekrytoinnissa, työ- ja opiskelupe- räisen maahan muuton vahvistamisessa, koti- ja ulkomaisten matkailijoiden sekä investoijien kiin- nostuksen herättämisessä Kainuuseen.

Tulevat vuodet korostavat omaa vastuutamme Kainuun tulevasta kehityksestä.

Pentti Malinen

2. KAINUUN LIITON TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Kainuun aluetalouden kehitys on ollut poikkeuksellisen vahvaa viimeiset kolme vuotta. Vuodesta 2016 vuoteen 2018 Kainuun vienti on yli kaksinkertaistunut 211 miljoonasta 435 miljoonaan eu- roon. Uusille talouskasvua luoville investoinneille on runsaasti mahdollisuuksia, joista osa on jo realisoitumassa. Työttömyys on Kainuussa laskenut poikkeuksellisen nopeasti neljän viime vuoden aikana. Vuodesta 2017 lähtien rekrytointivaikkeudet ovat pahentuneet ja avoimien työpaikkojen määrä on kasvanut. Keskeiseksi kehittämishaasteeksi on noussut poistaa kasvun pullonkaulat: osaavan työvoiman saatavuus, kansainvälinen saavutettavuus sekä investointien pääoman saanti.

Maakuntaan tulevat investoinnit, työvoiman eläköityminen, sukupolvenvaihdokset sekä kainuulais- ten yritysten saamat tilaukset luovat työpaikkoja, joihin on mittava tarve kouluttaa ja rekrytoida kai- nuulaisia sekä houkutella työvoimaa muualta. Työmarkkinoille tulevien (20-24-vuotiaiden) määrä on Kainuussa alhaisempi kuin sieltä poistuvien (60-64-vuotiaiden) määrä, mikä osaltaan kasvattaa osaavan työvoiman tarvetta. Vuosina 2018-2022 Kainuussa työvoimasta poistuu arviolta miltei 3 000 henkilöä enemmän kuin sinne tulee.

Vaikka Kainuun suurimmat työnantajat ovat julkisyhteisöjä, vuonna 2017 Kainuussa oli myös 3 050 yritystoimipaikkaa, joissa työskenteli 11 269 henkilöä. Vuosina 2017 ja 2018 yritysten liikevaihdon kasvu oli Kainuussa Suomen voimakkaimpia. Näköpiirissä olevien investointien realisoitumisen myötä koko Kainuun aluetalouden kasvu voi jatkua edelleen ja muuttotappio kääntyä voitoksi.

Teollisuustyöpaikkojen määrä Kainuussa on reilusti koko maan keskiarvon alapuolella. Suurin yk- sittäinen työllistävä Tilastokeskuksen toimialaluokittelun (2008) mukainen toimiala on terveys- ja sosiaalipalvelut, jossa työskenteli vuonna 2014 noin 5 500 henkilöä, joista lähes 89 % oli naisia. Väestön ikääntyessä terveys- ja sosiaalipalvelujen tarve kasvaa.

Elinvoimainen ja uudistuva elinkeinoelämä ja sen kärkialat (matkailu, teknologiateollisuus, biota- lous ja kestävä kaivannaistoiminta) ovat vahvat kehittämisen painopisteet. Klusteripohjaisen kehit- tämisajattelun rinnalla on syytä aktiivisesti hakea uusia kasvun mahdollisuuksia uudenaikaisista ”toi- miala-kombinaatioista” ja verkostoista – kansainvälistämällä ja kehittämisyhteistyötä laajentamalla. Biotalous on tässä erityisesti avainasemassa.

Varmistuneet ja suunnitteilla olevat investoinnit (noin 2,5 miljardia euroa seuraavien 6 vuoden ai- kana) luovat maakuntaan suoraan ja välillisesti arviolta miltei 4 800 uutta työpaikkaa ja lisäksi ra- kennusaikana yli 3 000 työpaikkaa. Kainuulla on hyvät edellytykset ratkaista positiivisen rakenne-

muutoksen haasteet. Tämä johtuu pienessä maakunnassa maakuntatasolla hyvin toimivasta ennakointi- ja suunnittelujärjestelmästä, hyvästä yhteistyöstä, vastuullisesta toimintakulttuurista, erittäin vahvasta paikallistuntemuksesta sekä korkeasta sosiaalisesta pääomasta.

Suomen talouskehitys on pitkälle sidoksissa EU:n sisämarkkinoiden sekä koko globaaliin talous- ja poliittiseen kehitykseen. Yleiset riskitekijät (kauppasota, Brexit) sekä taloudellisen kasvun hidastuminen vaikuttavat siten Kainuun kehitykseen. Poliittisista muutoksista merkittäviä EU:n tasolla on tuleva EU:n budjetti (MFF) ja sen kohdennus sekä ilmastotoimenpiteitä koskevat linjaukset. Kainuu osana Pohjoisia harvaan asuttuja alueita (NSPA) haluaa näkyä EU:ssa erikoisolosuhteiden lisäksi edelläkävijäalueena ja ratkaisujen tarjoajana EU-tason kysymyksiin.

Kainuun suunnan kääntäminen positiiviseksi edellyttää ennen kaikkea asenteellisia muutoksia: kasvu- ja kehityshalua yksityisillä aloilla, yhteistyötahtoa julkisella sektorilla sekä kunta-, sektori- ja toimialarajat ylittävää yhteistoimintaa. Hyvä yhteistyö mahdollistaa paremmat tulokset, ja yhteistyö vahvistuu konkreettisten yhteistyöllä saavutettujen onnistumisten kautta. Kainuun, sen kuntien, yritysten ja toimijoiden positiivinen tunnettuus ja tietoinen maineyö on nyt nostettava kehityksen välineiksi.

3. MAAKUNNAN JOHTAMINEN JA SUUNNITTELU

3.1 Kainuun liiton toimintamalli ja johtaminen

Kainuun liiton perustehtäviä ovat vuoden 2015 perussopimuksen mukaan; toimia Kainuussa aluekehitys- ja suunnitteluviranomaisena.

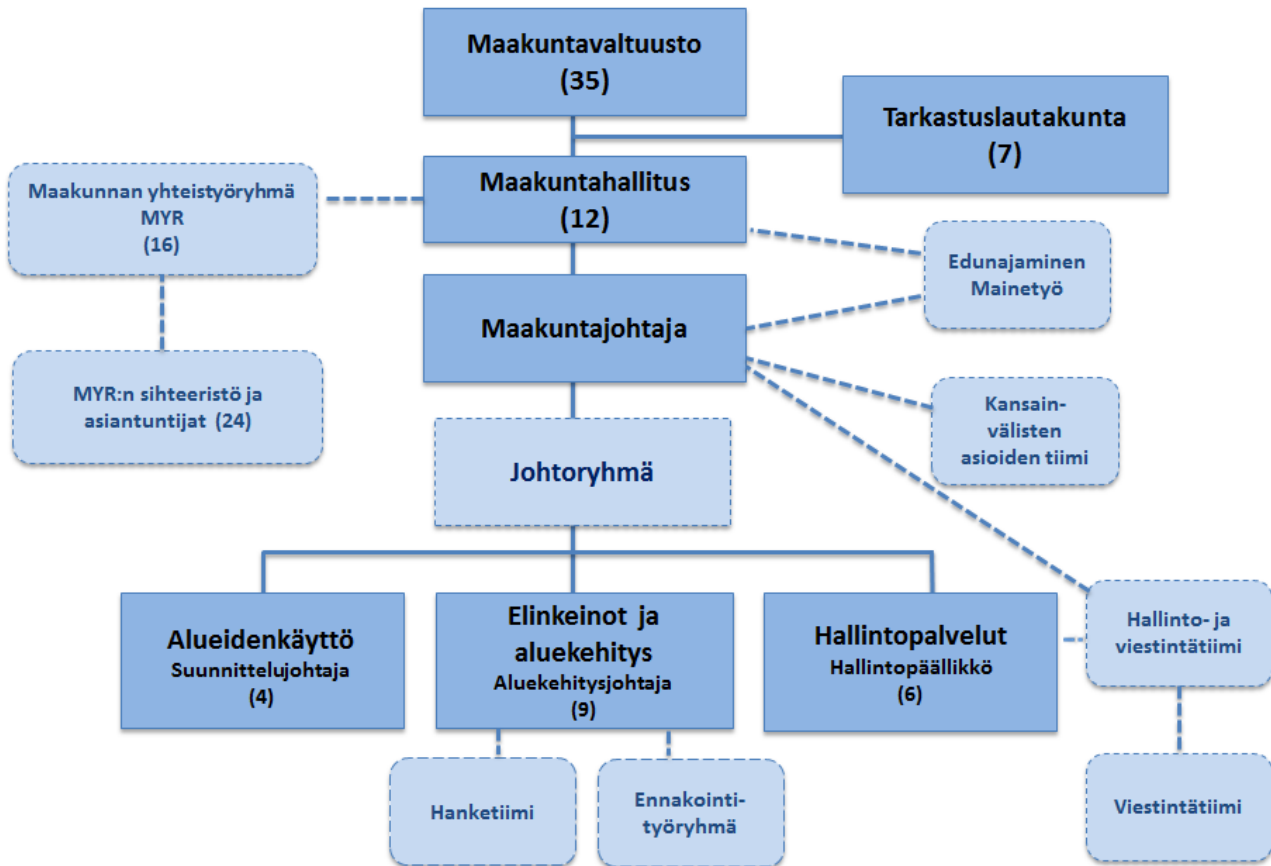
Kainuun liitto edistää kainuulaisten hyvinvointia sekä alueensa kestävästä kehittymisestä. Kainuun liitto valvoo kuntalaisten ja kuntien etuja. Kehityskohteina ovat erityisesti toimintaympäristö, elinkeinot ja palvelut. Toteuttaakseen lakisääteisiä suunnitelmiaan Kainuun liitto tekee kehitys-, tutkimus-, suunnittelu- ja edunvalvontatyötä ja toimii jäsenkuntia yhteen sitovana yhteistyöelimenä. Kainuun liitto tekee yhteistyötä maakunnallisessa kehittämisessä olennaisten toimijoiden kanssa. Kainuun liiton tehtävä on edistää maakunnan etua Euroopan politiikan tasolla ja kansainvälissä yhteyksissä. Tämä ilmenee kumppanuuksien ja yhteistyöverkkojen hoitamisena maakunnan ulkopuolisessakin toiminnassa (ks. kuva 6 edunajamisesta).

Kainuun liitto vastaa alueen yleisestä kehittämisestä maakunnassa sekä edistää suunnitelmien toteutumista. Rahoitus- ja rakennerahastolain mukaan maakuntaliiton tulee toteuttaa EU-ohjelmien mukaisia suunnittelu- ja toimeenpanotehtäviä. Kainuun liitto vastaa lakisääteisten viranomaistehtävien lisäksi jäsenkuntien sille antamista tehtävistä. Perussopimuksen mukaan Kainuun liiton tulee huolehtia maakunnan positiivisesta tunnettavuudesta sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

Sisäinen toiminta: Kainuun liiton hallintosäännön 1 luvun 2 §:n mukaan maakuntajohtajalla on apunaan vastuualuepäälliköistä ja viestintäpäälliköstä koostuva johtoryhmä.

Vuonna 2015 hyväksytyssä organisaatorakenteessa on maakuntajohtajan alaisuudessa kolme vastuualuetta, joissa kussakin on vastuualueen päällikkö. Vastuualueet jakaantuvat elinkeinot ja aluekehitykseen, alueidenkäyttöön sekä hallintopalveluihin. Vastuualueiden lisäksi Kainuun liitossa on hallinto- ja viestintätiimi, viestintätiimi, kansainvälisten asioiden tiimi, hanketiimi, ennakointityöryhmä ja rakennerahastotehtäviin liittyvä hallinto- ja valvontajärjestelmä (HVJ).

KAINUUN LIITON ORGANISAATIO

Kuva 1. Kainuun liiton organisaatiokaavio

Vastuualueet

Elinkeino ja aluekehityksen perustehtäviin ja tavoitteisiin on asetettu maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman laatiminen sekä niiden toteuttamisen edistäminen. Vastuualueelle kuuluu maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman laatiminen, jonka maakunnan yhteistyöryhmä hyväksyy. Toimintaympäristön muutosten ennakointi, arviointi ja seuranta ovat olennainen osa aluekehitystä. Aluekehityslakiin perustuva kansallisen ja EU:n alue- ja koheesiopolitiikan suunnittelu, toteuttamisen johtaminen sekä EAKR-rahoitustehtävät Kainuun maakunnassa kuuluvat vastuualueen vastuulle. Iän iloinen Kainuu 2030 strategian seurannasta vastaa maakunnallinen ennakointi- ja seurantar ryhmä. Se vastaa myös strategian päivittämisestä ja toimintaohjelman uudistamisesta valtuustokausittain, tarvittaessa useammin. Kansainvälisten asioiden osalta elinkeino ja aluekehitys-vastuualueen keskeisiä yhteistyösuuntia ovat EU, Venäjä ja Barentsin alueyhteistyö.

Alueidenkäytön lakisääteisiin tehtäviin kuuluvat maakuntakaavoitus, maakuntakaavojen ajan tasalla pitäminen ja maakuntakaavoituksen kehittäminen. Lisäksi tehtäviin kuuluu maakuntakaavoituksen edellyttämä alueidenkäytön, alue- ja yhdyskuntarakenteen, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan ja kehityksen seuranta. Alueidenkäytön tehtäväaluetta ovat myös liikennejärjestelmää sekä maakunnallisesti laaja-alaisten luonnonvarojen ja ympäristöä koskevien suunnitteluprosessien aloittaminen sekä tähän kytkeytyvän yhteistyön johtaminen ja suunnitelmien yhteensovittaminen maakunnan muun suunnittelun kanssa.

Sovittuja tehtävääalueita ovat muun muassa maankäyttö, energia, liikenne, luonnonvarat, ympäristö ja vaikutusten arviointi sekä näiden toimialavastuu asiantuntemuksen, lausuntojen ja edunvalvonnan kautta. Kansainvälisten asioiden osalta alueidenkäyttö vastaa Barentsin alueen liikenne- ja logistiikka-asioihin liittyvästä yhteistyöstä.

Hallintopalvelut keskittyvät vastuualueiden ja hallinnon tukipalvelujen järjestämiseen, joihin sisältyy luottamushenkilöhallinto ja viraston toimintaedellytykset. Talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon palvelut Kainuun liitto ostaa Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymältä tehdyn tukipalvelusopimuksen pohjalta. Talouden suunnittelu ja seuranta hoidetaan Kainuun liitossa. Vuoden 2020 tavoitteisiin hallintopalveluissa kuuluu muun muassa Kainuun liiton TAHE-/ICT palvelujen kehittäminen ja tätä varten laaditaan toimenpidesuunnitelmat. Lisäksi tehdään selvitykset toiminnan kehittämiseen liittyen muun muassa sähköisten kokousten käyttöön otosta.

Viestintä tukee maakunnan strategisten tavoitteiden saavuttamista ja **Kainuun maine** on liiton keskeinen kehittämisalue. Liiton viestintä koordinoi ja osaltaan toteuttaa maineyötä, jota tehdään verkostomaisesti yhteistyössä maakunnan muiden toimijoiden kanssa. Vuonna 2020 tehdään jälleen Kainuun maakuntakuvatu tutkimus, joka antaa kehittämistoimille ajantasaisen pohjatiedon.

Viestintä huolehtii siitä, että kainuulaiset ja Kainuun liiton sidosryhmät saavat riittävästi ja ajoissa tietoa päätöksistä ja vireillä olevista asioista. Viestintä tukee kansalaisten osallisuutta ja mahdollisuutta vaikuttaa asioihin jo valmisteluvaiheessa. Viestintä on olennainen osa edunajamista ja osallistuu myös matkailun edistämiseen (mm. Kainuun yhteinen Matka2020 -osasto).

Vuonna 2020 uudistetaan Kainuun liiton viestinnän linjaukset. Liiton verkkosivusto uudistetaan huomioiden sekä Kainuun yleisesittelyyn että yhteisen tilannekuvan luomiseen liittyvät tarpeet.

3.2 Suunnittelujärjestelmä

Kainuun liiton toimintaa ohjaavat aluekehityslaki, maankäyttö- ja rakennuslaki ja kuntalaki; ja toimintaa linjaa Kainuu-ohjelma, joka koostuu pitkän tähtäyksen strategisesta maakuntasuunnitelmasta 2035 ja maakuntaohjelmasta 2018–2021.

Suunnitelmaosiolla suunnataan ja ohjelmaosiolla ohjataan kehittämistoimia, joiden keskeisin työkalu on vuosittain tarkistettava maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma (TOPSU), jonka maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) hyväksyy. Edunajaminen on keino edistää maakuntaohjelman toimeenpanoa, sillä suurin osa alueen kehittämiseen vaikuttavista päätöksistä tehdään maakunnan ulkopuolella. Edunajamisen linjaukset ovat siksi myös osana TOPSU:a.

Laajalla maakuntaohjelmalla on alueellisessa kehittämistyössä erityisen vahva asema, joka tulee aluekehityslaista (§ 32–34). Maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetty maakuntakaava linkittyy kehittämistyöhön siten, että se ohjaa kuntakaavoitusta, viranomaisten alueidenkäyttöä koskevaa suunnittelua ja päätöksentekoa sekä osoittaa maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita.

3.3 Luottamushenkilöhallinto

Maakuntavaltuusto

Kainuun liiton ylin päätöksentekuelin on Kainuun maakuntavaltuusto, jossa on 35 jäsentä. Valtuusto päättää Kainuun liiton taloudesta, sen toiminnan ohjauksesta ja tätä toimintaa ohjaavista suunnitelmista. Lisäksi maakuntavaltuusto asettaa liiton toiminnalle tavoitteet. Maakuntavaltuusto piti järjestäytymiskokouksen toimintakauttansa varten elokuussa 2017. Maakuntavaltuusto kokoontuu kolme kertaa vuonna 2020.

Maakuntahallitus

Maakuntahallitus valvoo kuntayhtymän etua, edustaa kuntayhtymää ja tekee sen puolesta sopimukset. Maakuntahallituksessa on 12 jäsentä. Maakuntahallitukselle kuuluu viraston toiminnan ohjaus, Kainuun liiton tehtävistä huolehtiminen siten kuin niistä on lainsäädännön kautta velvoitettu ja lisäksi kuin niistä on perussopimuksessa sovittu.

Maakuntahallitus käsittelee liiton toimintaa, taloutta ym. koskevat raportit ja päättää raporttien osoittamien tulosten perusteella tulevista toimenpiteistä, mikäli niihin on aihetta tai tarvetta.

Maakuntahallitus kokoontuu noin kerran kuukaudessa vuonna 2020. Maakuntahallitus järjestää kokouksiaan Kajaanin lisäksi muissa jäsenkunnissa ja tekee vierailumatkoja lähimaakuntiin ja ulkomaille.

Tarkastuslautakunta

Maakuntavaltuusto on valinnut Kainuun liiton tarkastuslautakuntaan seitsemän (7) jäsentä. Tarkastuslautakunnan tehtävistä säännellään kuntalain 14 luvun 121 §:ssä ja Kainuun liiton hallintosäännön 7 luvun 53 §:ssä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun muassa:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Edellä mainittujen lisäksi tarkastuslautakunnan on:

- seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
- huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
- tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan toimikausi alkoi kesällä 2017.

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR)

Maakunnan yhteistyöryhmä on asetettu maakuntahallituksen toimesta perustuen aluekehityslakiin. Yhteistyöryhmä koostuu maakunnan liitosta sekä sen jäsenkunnista, valtion hallintoon kuuluvista organisaatioista ja viranomaisista, jotka rahoittavat ohjelmia. Ns. sosiaalipartnerit eli työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt sekä kansalaisyhteiskuntaa edustavat yhteisöt ovat edustettuina yhteistyöryhmässä.

Yhteistyöryhmä on asettanut sihteeristön, jolle on delegoitu rakennerahastohankepäätösten valmistelu ja pienten hankkeiden hyväksymiskäsittely. Maakuntajohtaja toimii sihteeristön puheenjohtajana ja MYR:n esittelijänä. Maakunnan yhteistyöryhmä kokoontuu 4-6 kertaa vuonna 2020.

Kainuun maakunnallinen nuorisovaltuusto

Maakunnallisen nuorisovaltuuston tehtäväkenttää ei ole sääntelyn kautta määritelty erikseen. Maakunnallisen nuorisovaltuuston on tarkoitus osallistua ja vaikuttaa nuorisolain 6 luvun 24 §:n mukaisesti alueellista (maakunnallista) nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn sekä kuulla alueen nuoria ja tuoda nuorten näkemys erityisesti heitä koskevissa asioissa maakunnalliseen päätöksentekoon ja koko maakuntaa koskevien asioiden valmisteluun. Toimintamuotoina valtuustolla on vähintään kerran vuodessa järjestettävä nuorisofoorumi, kansanedustajien ja kumivaltuutettujen tapaamiset, kannanotot ja aloitteiden tekeminen sekä osallistuminen maakunnallisten palvelujen ja toimintojen suunnitteluun sekä maakunnan kehittämiseen vaikuttavien strategioiden ja ohjelmien laadintaan. Kainuun maakunnallisella nuorisovaltuustolla on läsnäolo-oikeuden lisäksi myös puheoikeus maakuntavaltuuston kokouksissa. Maakunnallinen nuorisovaltuusto koostuu vähintään kaksi kertaa vuonna 2020. Nuorisovaltuuston toiminnan osalta vuoden 2020 tavoitteisiin kuuluu nuorten näkemysten mukaan saaminen maakunnan tason kehittämistyöhön ja päätöksentekoon sekä nuorisovaltuuston toiminnan uudelleen organisointi.

Kainuun valmiusfoorumi

Kainuun valmiusfoorumin toiminta on käynnistynyt 27.05.2019. Valmiusfoorumi on uusi alueellisen varautumisen yhteistoimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistoimintana. Yhteistoimintamalli kokoaa yhteen Kainuussa toimivat turvallisuusviranomaiset, kunnat, elinkeinoelämän ja vapaaehtoissektorin. Foorumin toiminta mahdollistaa myös yhteisten varautumissuunnittelun prosessien toteuttamisen tarvittaessa yli maakuntarajojen. Kainuu on ensimmäinen maakunta, jossa valmiusfoorumi on käynnistynyt.

Valmiusfoorumin ensisijaisena tavoitteena on kyetä muodostamaan alueen yhteinen näkemys siitä, miten alueen varautumista kokonaisuutena pitää kehittää. Toisena keskeisenä tavoitteena on saavuttaa yhteinen ymmärrys alueen eri toimijoiden valmiudesta. Olennaista on, että kaikki maakunnan toimijat kykenevät suoriutumaan normaaliolojen häiriötilanteista ja mahdollisesta poikkeusolotilanteesta sekä turvaamaan kaikissa oloissa palvelutuotantonsa. Kainuun valmiusfoorumin toimintasuunnitelma on vahvistettu valmiusfoorumin kokouksessa marraskuussa 2019. Kainuun valmiusfoorumin vetovastuu on Kainuun liitolla ja puheenjohtajana toimii maakuntajohtaja.

Kainuun maakuntauudistuksen valmistelun yhteydessä yhtenä selvityskohteena oli mahdollisten uusien toimielinten perustaminen. Näihin selvityskohteisiin kuuluivat muun muassa yhdistysten ja järjestöjen yhteyselimenä toimivan järjestöasiain neuvottelukunta, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto. Selvitystyö näiden osalta jatkuu yhdessä muiden tahojen kanssa (mm. Kainuun soten).

3.4 Maakunnan yhteistoiminta

Maakuntaohjelman 2018 – 2021 kansainvälisen yhteistyön yleistavoitteena on, että ”kansainvälisellä vauhditetaan Kainuun aluetalouden kestävää kasvua sekä osaltaan turvataan osaavan työvoiman saantia ulkomailta tulevan työvoiman avulla.” Ratkaisevan tärkeää Kainuun kehittämisessä on alueen ja sen toimijoiden uudistumiskyky sekä tuloksellinen yhteistyö alueen sisällä sekä kansallisesti ja kansainvälisesti.

Kainuu toimii sekä Pohjois-Suomen että Itä-Suomen neuvottelukunnassa ja pyrkii edistämään aktiivisesti koko IP -suuralueen yhteisiä intressejä. Kainuu ja Pohjois-Pohjanmaa muodostavat aluekehityslain mukaisesti virallisen yhteistoiminta-alueen. Rinteen hallituksen linjausten mukaisesti jatketaan maakunta- ja sote-hallinnon uudistamista 18 maakunnan pohjalta tavoitteena maakunta-vaaleilla valittavan valtuuston ympärille koottava monialainen maakunta.

4. STRATEGISET TAVOITTEET 2020–2022

Kainuu-ohjelma

Kainuu-ohjelma muodostuu maakuntasuunnitelmasta 2035 ja maakuntaohjelmasta 2018–2021. Vuoden 2018 aikana laadittiin vuosiksi 2019 - 2020 maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma (TOPSU) ”Kasvua Kainuuseen”, jonka toimenpiteiden strategisena kärkenä on osaavan työvoiman saannin varmistaminen. Tammikuussa 2020 päivitetään TOPSU Kainuun omilla sekä Itä ja Pohjois-Suomen yhteisillä edunajamistavoitteille.

Strateginen tavoite:

Kainuun visio 2035:
Van hyvejää! Hyvinvoiva ja vetovoimainen Kainuu
Kainuun hyvinvointi ja vetovoima tehdään osaamisella, rohkealla yrittämisellä ja yhteistyöllä.

Kainuu-ohjelman toteutusta ohjaavat arvot ovat positiivisuus ja kannustaminen sekä koko Kainuun mahdollisuuksien optimointi ja läpileikkaavia teemoja kestävä kehitys, osaaminen, digitaalisuus, kansainvälisyys ja tasa-arvo. Arvot ohjaavat Kainuun kehittämistä ja tehdyt toimet heijastelevat niitä. Läpileikkaavia teemoja painotetaan kaikessa Kainuun kehittämisessä.

Kainuun kehittämisen määrälliset tavoitteet -taulukko on talousarviokirjan liitteenä numero 1.

Kainuun maakuntaohjelman visio ja painopisteet muodostavat alla olevassa kuvassa esitetyn kokonaisuuden:

Kuva 2. Kainuun maakuntaohjelman 2018–2021 kehittämisen painopisteet ja Kainuu-ohjelman visio

Maakuntakaava

Maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa. Maakuntakaavassa esitetään alueidenkäytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakuntakaavalla ohjataan kuntien kaavoitusta ja viranomaisten toimintaa. Kainuussa on voimassa kokonaismaakuntakaava ja kolme teemakohtaista vaihemaakuntakaavaa. Vuoden 2019 lopulle saakka on ollut meneillään kokonaismaakuntakaavan tarkistamista koskeva vaihemaakuntakaavan laatimisprosessi.

Maakuntakaavat hyväksytään maakuntavaltuustossa. Eri ministeriöt ja viranomaiset osallistuvat maakuntakaavan laadintaan lausuntonmenettelyn ja viranomaisneuvottelujen kautta. Laatimisprosessin aikana maakuntakaavatyötä ohjaa maakuntahallitus.

Kainuun voimassa olevat maakuntakaavat mukailevat lähtökohdiltaan maakuntasuunnitelmassa ja -ohjelmassa esille tulleita aluekehityksen peruseriaatteita ja ydinstrategioita. Kaikki keskeiset maankäyttömuodot käsittävä kokonaismaakuntakaava on vahvistettu v. 2009. Sitä täydentävillä vaihemaakuntakaavoilla on ratkaistu puolustusvoimien, kaupan ja tuulivoimaloiden maankäyttöky-symyksiä. Kokonaismaakuntakaavan tarkistaminen saatetaan valmiiksi vuoden 2019 aikana. Kaava tulee todennäköisesti voimaan vuoden 2020 alussa.

Tammikuun 2017 lopussa vahvistettu Kainuun tuulivoimamaakuntakaava on viimeinen ympäristöministeriössä vahvistettu maakuntakaava. Tuulivoimamaakuntakaavan tarkistaminen on tullut ajankohtaiseksi toimialan nopean teknisen kehityksen tuomien uusien tarkastelumahdollisuuksien ja mahdollisten uusien tuulivoimapotentiaalisten alueiden myötä. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan tarkistaminen käynnistyi vuonna 2019.

Kainuun aluerakenteen lähtökohtana ovat Kajaani – Sotkamon kehittäminen maakuntakeskukse-na, Kuhmoa ja Suomussalmea kehitetään seudullisina keskuksina ja muita kuntakeskuksia paikallisina asumisen, työpaikkojen ja palvelujen keskuksina. Kaikkien osa-alueiden kehittämistä tuetaan liikenneverkostojen ylläpidolla ja kehittämisellä sekä maakuntarajat ylittävillä kehittämisvyöhykkeillä.

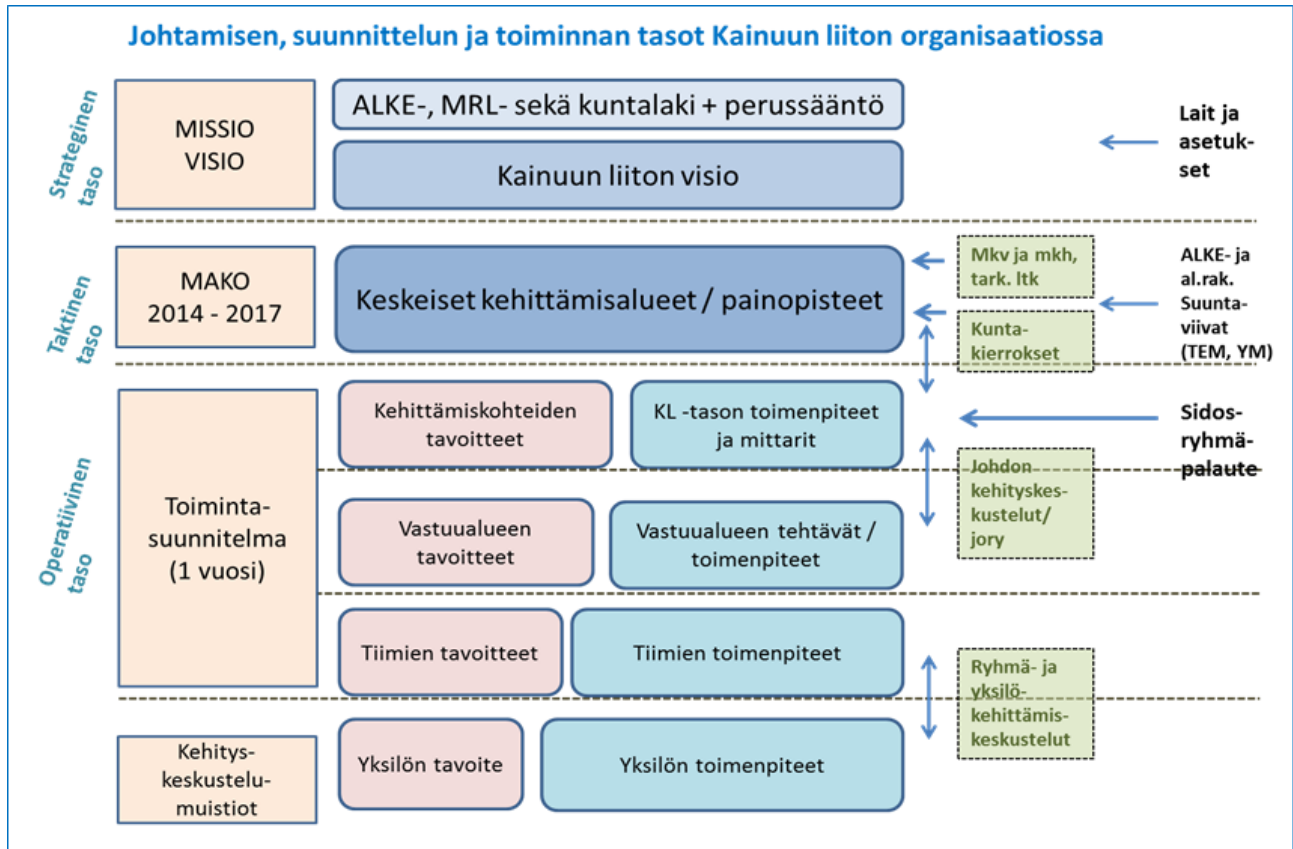
Strateginen tavoite: Vahvistetaan Kainuun vetovoimaisuutta saavutettavuuden, kilpailukyvyyn, kehittämisen, osaamisen ja asuinpaikan viihtyvyyden kautta. Hyvä saavutettavuus, elinvoimaiset kuntakeskukset ja taajamat ovat erityisen tärkeitä alueen tasapuoliselle kehitykselle väestön hyvinvoinnin näkökulmasta. Kainuun luonnonvaroja hyödynnetään monipuolisesti ja kestävästi. Jo vaikiintuneen Vt 22 OuKa yhteistyön lisäksi tehostetaan kehittämiskäytäviin Vt 5 ja Vt 6 NiiKa liittyvää ylimaakunnallista yhteistyötä. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa kehitetään liikennejärjestelmäsuunnittelun ja tienpidon suunnittelun yhteistyötä. Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa tehdään liikennestrategia- ja liikennejärjestelmäyhteistyötä sekä niihin liittyvää edunajamista. Vuonna 2019 perustetun Kainuun liikennejärjestelmätyöryhmän toiminta ja toimintamalli vakiin-tuu.

4.1 Kainuun liiton toimintastrategia

Kainuun liitto toimii Kainuussa **aluekehitysviranomaisena** aluekehittämislainsäädännön perusteella. Uusi aluekehitys- ja rakennerahastolainsäädäntö hyväksytään eduskunnassa keväällä 2020.

Maankäyttö- ja rakennuslain perusteella Kainuun liiton tehtävänä on toimia maakunnan **suunnitel-luviranomaisena**. Lain mukaan maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntasuunnitelma ja alu-eiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava. Maakuntasuunnitelma ohjaa maakuntakaavo-jen ja maakuntaohjelmien laatimista. Maakäyttö- ja rakennuslaki uudistetaan vuoden 2020 aikana.

Jäsenkuntien hyväksymän perussopimuksen mukaan Kainuun liitto edistää asukkaiden hyvinvointia ja kestävästä kehitystä alueellaan (missio).

Kuva 3. Johtamisen, suunnittelun ja toiminnan tasot Kainuun liiton organisaatiossa

Kainuun liiton toiminta-ajatus, arvot ja visio

Kainuun liitto toimii maakunnan ja sen asukkaiden toimintaympäristön, elinkeinojen ja palveluiden kehittäjänä. Kainuun liitto edistää yhteistyötä maakunnan kehittämisen kannalta keskeisten toimijoiden kanssa ja ajaa maakunnan asukkaiden ja kuntien etuja. Tämän toteuttamiseksi Kainuun liitto toteuttaa hankkeita ja tekee tutkimus-, kehittämis-, suunnittelu- ja edunajamistyötä toimien jäsenkuntien ja muiden sidosryhmien yhteistyöelimenä. *Kainuu-ohjelma* on Kainuun liiton toiminnan linjausten perusta, joka antaa tavoitteet liiton toiminnalle.

Kainuun liiton toiminnalliset arvot ovat vastuullinen asiantuntemus, avoin vuorovaikutus ja keskinäinen luottamus. *Kainuun liiton visio* on olla arvostettu ja tuloksellinen Kainuun kehittäjä ja haettu yhteistyökumppani.

Kainuu-ohjelmassa määritellyt *Kainuun kehittämisen visio, arvot, painopisteet ja läpikäykävat teemat* on kuvattu aiemmin Kainuu-ohjelma -luvussa.

Toimintavuoden 2020 aikana selvitetään ja ratkaistaan uudistetaanko ja miten Kainuun liiton toimintastrategia.

4.2 Strategiset tavoitteet vuosille 2020–2022

Elinkeinoelämän, hyvinvoinnin ja toimintaympäristön kehittämisen painopisteet

Kainuun liitto tekee perustehtäviensä mukaisesti kehittämistyötä, jolla vahvistetaan maakunnan veto- ja pitovoimaa, elinvoimaisuutta sekä ulkoista ja sisäistä saavutettavuutta, asukkaiden hyvinvointia sekä maakunnan kykyä vastata sosiaali- ja terveydenhuollon nykyisiin ja tuleviin haasteisiin.

TOPSU:ssa 2019–2020 linjatut tärkeimmät kehittämispainotukset ovat työvoiman saannin varmistaminen koulutuksella, rekrytoinneilla, työperäisellä maakuntaan muutolla, työttömien sekä työvoiman ulkopuolella olevien työllistämällä. Tässä työssä hyödynnetään julkisen ja yksityisen sektorin sekä valtioneuvoston ja maakunnan välistä yhteistyötä vahvistavaa Kainuun siltasopimusta 2019 – 2020. Tämän lisäksi tärkeitä asioita ovat teollisten ja palvelualan investointien saaminen maakuntaan, uusien vientiin suuntautuvien kasvuyritysten synty, yritysten kilpailukyvyyn ja kestäväen kasvun vauhdittaminen sekä digitalisaation ja neljännen teollisen vallankumouksen mahdollisuuksien hyödyntäminen teollisuudessa, palveluyrityksissä ja julkisen sektorin palvelujen tuotannossa.

Älykkään erikoistumisen strategian mukaan kannustetaan innovaatioita teknologiateollisuuteen, biotalouteen, kaivosteollisuuteen sekä hyvinvointi- ja terveysaloille. Hyvinvoinnin kehittämisteemoja puolestaan ovat ennaltaehkäisevän terveydenhuollon toimenpiteet ja työllisyysasteen nostaminen.

Kuva 4. Kainuun älykkään erikoistumisen painotukset 2018-2021

Maakuntaohjelman 2018–2021 ja EU:n rakennerahastokauden 2014–2020 toteutuminen

Maakuntaohjelma 2018–2021: Kainuun maakuntavaltuuston joulukuussa 2017 hyväksymä maakuntaohjelma linjaa Kainuun kehittämistä suunnittelukaudella. Maakuntaohjelman ohella maakuntakaava, maakuntaohjelma ja toimeenpanosuunnitelma (TOPSU 2019–2020) ja yhteinen edunvalvonta ovat konkreettisia kehitystyökaluja maakunnallisessa toiminnassa. Maakuntaohjelma on valmisteltu yhteistyössä kuntien, valtion viranomaisten ja alueen kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen kanssa.

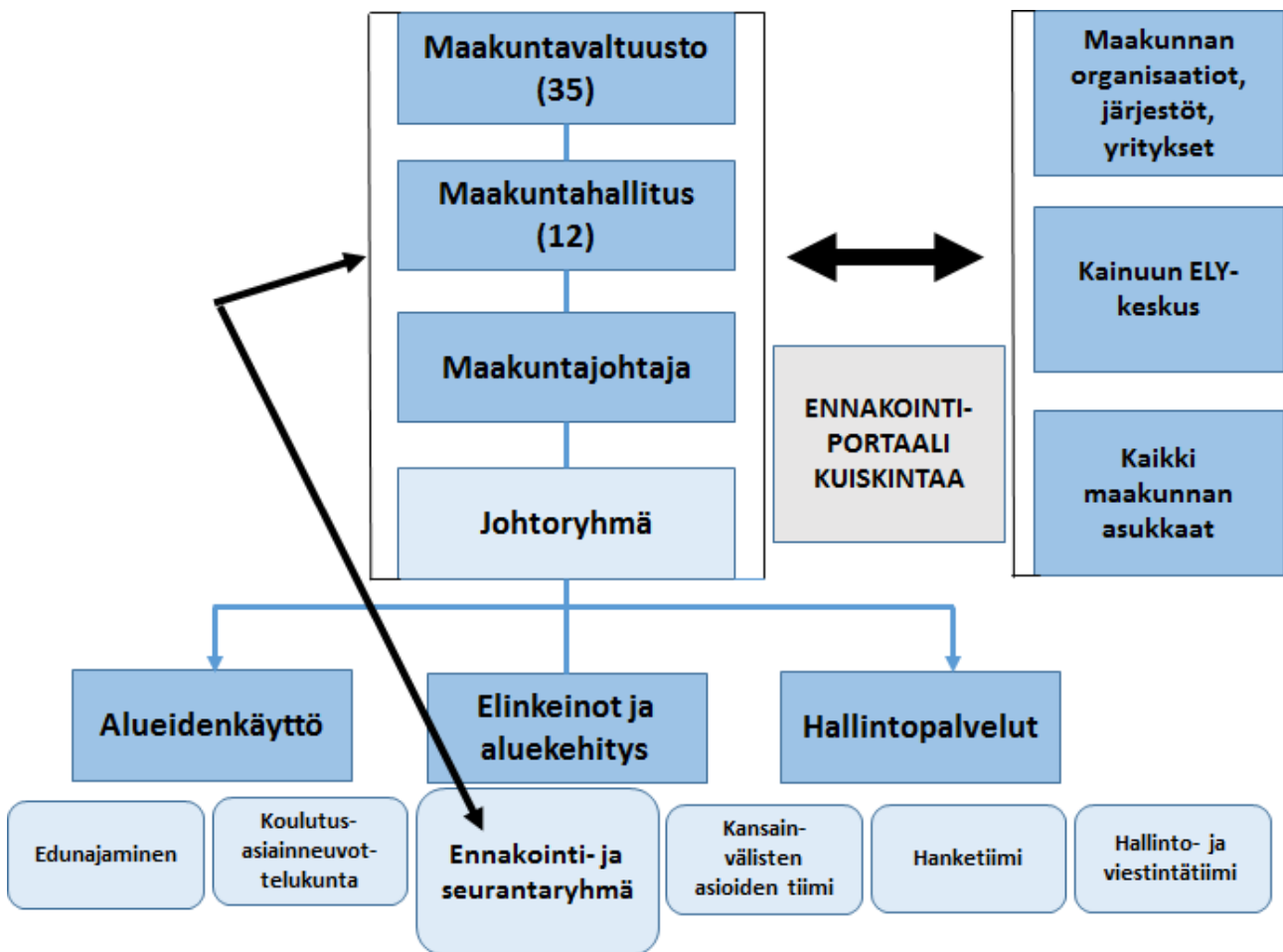
Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma 2019–2020 (TOPSU) valmistellaan kahden vuoden välein ja tarkistetaan vuosittain maakunnan liiton johdolla. TOPSU:lla ohjataan rakennerahastovarojen, maaseutu- ja kalatalousrahastojen sekä Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmien toteutusta sekä maakunnan edunvalvontaa maakuntasuunnitelman ja -ohjelman tavoitteiden suuntaiseksi. TOPSUssa voidaan nostaa kehittämisen keskiöön asioita, jotka yhteisen jaetun tilannekuvan perusteella nähdään erityisen tärkeinä. Tilannekuva muotoutuu ja päivittyy jatkuvan poliittisen ohjauksen (maakuntahallituksen ja -valtuuston työ ja päätökset), omistajaohjauksen perusteella (Kainuun liiton vuosittainen kuntakierros) sekä näille foorumeille virkatyönä valmisteltava taustamateriaalin eli maakunnan kehityksen ennakointi ja seurantatyön kautta.

Ennakointi ja osaamisrakenteiden kehittäminen Kainuussa

Kainuun ennakointi- ja seurantaryhmä vastaa maakunnallisesta ennakointiprosesseista ja yhteistyöstä. Kainuun liitto koordinoi ryhmää ja ennakointityötä eli seuraa maakunnan tilaa ja ennakoit tulevaa kehitystä. Ryhmän jäsenet toimivat oman organisaationsa ennakoinnin yhteyshenkilöinä. Ennakoinnin foorumeina toimivat ryhmän kokoukset, seminaarit ja tulevaisuusfoorumit. Kokoava foorumi on Kainuun ennakointiportaali (kuiskintaa.fi), joka on vuorovaikutteinen Kainuuta koskevan ennakointitiedon ja keskustelun areena. Kainuun liiton verkkosivu-uudistuksen yhteydessä ennakointi- ja seurantasivustot organisoidaan uudella tavalla.

Ennakointi- ja seurantaryhmään kuuluvat: Kainuun liitto, Kainuun ELY-keskus, Kainuun TE-toimisto, Kainuun Etu Oy, Kajaanin yliopistokeskus, Kainuun sote, Kajaanin ammattikorkeakoulu, Aikuis- ja täydennyskoulutuspalvelut Aikopa, Kainuun ammattiopisto/Kajaanin koulutusliikelaitos, Kainuun kuntien edustajat ja Kainuun yrittäjät. Ennakoinnin asemoituminen Kainuun liiton organisaatiossa on kuvattu seuraavassa kuvassa:

KAINUUN LIITON ENNAKOINNIN PROSESSIT

Kuva 5. Kainuun liiton ennakoinnin prosessit

Ennakoinnin toimintatapa kehitetään entistä vuorovaikutteisemmaksi ja avoimemmaksi, jotta pystytään proaktiivisesti vastaamaan nopeasti muuttuvan toimintaympäristön asettamiin haasteisiin ja jotta vahvistetaan maakunnan toimijoiden yhteistä jaettava tilannekuvaa ja näkemystä tulevista uhkista ja mahdollisuuksista. Ennakointiportaali uudistetaan Kainuun liiton verkkosivujen uudistuksen yhteydessä.

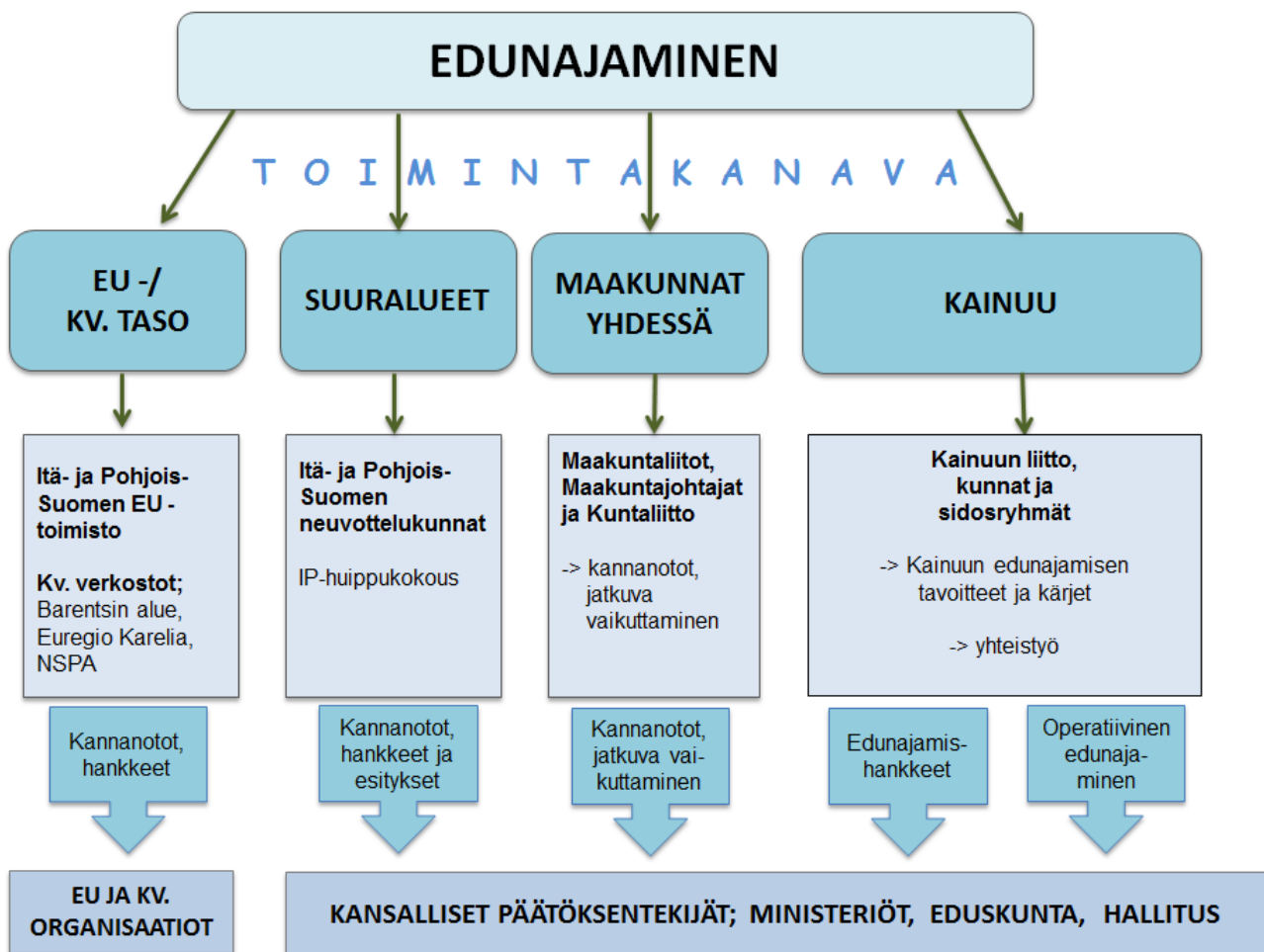
Maakunnan edunajaminen ja yhteistyö

Edunajaminen ja alueyhteistyö ovat keinoja toteuttaa maakuntaohjelmaa ja aluekehitystehtävää. Tähän kokonaisuuteen kuuluu kansallinen ja kansainvälinen edunvalvonta sekä ennakoiva edunajaminen (ks. kuva). Kainuun liiton edunajamista koordinoi maakuntajohtaja. Edunvalvontaa ohjataan jatkuvasti maakuntahallituksen kokouksissa (ajankohtaiskatsaukset) ja toteutetaan tiiviissä yhteistyössä jäsenkuntien ja keskeisten sidosryhmien kanssa.

Kainuun edunajamisen tavoitteet ja kärkihankkeet 2020–2021 on talousarviokirjan liitteenä. Edunajamisen painopisteet (tavoitteet) vuonna 2020 ovat:

1. Kainuun positiivisen rakennemuutoksen tukeminen
2. Kainuun saavutettavuuden parantaminen
3. Investointien varmistaminen Kainuuseen
4. Kuntien ja maakuntien aseman vahvistaminen
5. Valtion toiminnot ja paikkariippumaton työ Kainuussa
6. Rajayhteistyön vahvistaminen

EDUNAJAMISEN VIITEKEHYS

Kuva 6. Edunajamisen viitekehys

5. TAVOITTEET JA TOIMINTA VUOSINA 2020 - 2022

5.1 Tulevaisuustyö

Kainuun tilannekuva, ennakointi ja tietopalvelu

Ennakointi on Kainuu-ohjelman tavoitteiden toteutumisen ja aluekehityksen aktiivista, jatkuvaa seuranta- ja ennakointia sekä EU-ohjelmien toteutuksen ja vaikuttavuuden arviointia.

Kainuun tilannekuva on monitahoinen. Yhtäältä maakunnan talous on kehittynyt suotuisasti. Kainuun vienti on yli kaksinkertaistunut vuoden 2016 tasosta vuoteen 2018 mennessä. Työttömyys on alentunut yhtäjaksoisesti yli neljä vuotta. Vuoden 2019 syyskuussa Kainuussa oli alle 3000 työtöntä ja työttömyys alle 10 %. Työllisyysaste on noussut miltei 65 %. Samaan aikaan avoimia työpaikkoja on yli 800. Toisaalta muuttotappio, väestön väheneminen ja huoltosuhteen heikkeneminen ovat jatkuneet. Ikääntymisen myötä sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluiden kysyntä ja kulut ovat kasvaneet ja kuntien talous heikentynyt.

Vuonna 2018 muuttotappio oli Kainuussa 422 henkeä, väestömäärä väheni miltei 900 henkilöllä noin 73 000. Lähtö- ja tulomuuttajissa suurimmat ryhmät ovat työlliset ja opiskelijat sekä ikäluokista 15 – 24 vuotiaat. Vuonna 2017 Kainuuseen muutti työllisiä 1246 ja alueelta lähti 1428 työllistä henkeä. Opiskelijoita lähti 748 ja tuli 588. Vuoden 2017 tulomuuttajista 1092 henkeä oli 15-24 vuotiaita ja lähtijöistä saman ikäisiä oli 1418.

Tilannekuvan viesti on selkeä: väestön kehitykseen voidaan vaikuttaa ja kääntää muuttotappio voitoksi vahvistamalla alueen veto- ja pitovoimaa sekä luomalla uusia houkuttelevia työ- ja opiskelupaikkoja sekä rekrytoimalla avoinna oleviin työpaikkoihin tekijät Kainuusta ja Kainuun ulkopuolelta. Viimevuosien kehityksen positiiviset ja negatiiviset piirteet alleviivaavat osaavan työvoiman saatavuuden turvaamista alueen kehittämisen keskeisimpänä haasteena.

Maakuntaan tavoiteltavat investoinnit (noin 2,5 miljardia ja noin 4 800 uutta työpaikkaa seuraavien 6 vuoden aikana), työvoiman eläköityminen, sukupolvenvaihdokset sekä kainuulaisten yritysten saamat tilaukset luovat työpaikkoja, joihin on mittava tarve kouluttaa ja rekrytoida kainuulaisia sekä houkutella työvoimaa muualta. Työmarkkinoille tulevien (20–24-vuotiaiden) määrä on Kainuussa alhaisempi kuin sieltä poistuvien (60–64-vuotiaiden). Vuosina 2018 – 2022 Kainuussa työvoimasta poistuu arviolta miltei 3 000 henkilöä enemmän, kuin sinne tulee.

Talouden kasvun jatkuminen voidaan turvata varmistamalla vireillä olevien ja uusien investointien saaminen Kainuuseen. Työpaikkoja, työntekijöitä, opiskelijoita saamalla vahvistetaan myös alueen veropohjaa ja turvataan julkisten palvelujen rahoitus.

Keväällä 2019 pidetyssä maakuntavaltuustoseminaarissa ja syksyn 2019 kuntakierroksella nousi vahvasti esille tarve Kainuun yhteisen jaetun tilannekuvan luomiseen, yhteistyön tiivistämiseen sekä luottamuksen vahvistamiseen.

Edunvalvonnan toimintamalli on muutettava **ennakoivaksi edunajamiseksi**. Yhteydenpito kainuulaisiin kansanedustajiin pitää saada vuosikellon avulla systemaattiseksi ja ennakoivaksi. Neuvottelukunnat ovat tärkeitä, mutta mitä IP Suomen neuvottelukuntien asemaa pitää vahvistaa ja niiden roolia selkeyttää. Kainuulaisia verkostoja on vahvistettava niin alueen sisällä kuin sen ulkopuolellekin.

Luottamusta ja yhteistyötä vahvistaa yhteinen ja jaettu ymmärrys alueen nykytilanteesta ja vaihtoehtoisista tulevaisuusskenaarioista (alueen kehityksen seurantaan ja ennakkointiin perustuva tilannekuva). Nykyisin tilannekuva on liian sektoroitunut. Tarvitaan kaikkien hyväksymä kokonaiskuva, joka organisoidaan Kainuun liiton johdolla laajapohjaisena yhteistyönä.

Tilannekuvan luomisen ja päivittämisen tueksi tehdään nettipohjainen avoin **tietopalvelu**, joka sijoitetaan Kainuun liiton verkkosivuille ja joka integroidaan eri hallinnon alojen tekemään ennakkointi- ja seurantatyöhön. Tavoitteena on luoda ajan tasalla pidettävä tilannekuva, jota kaikki Kainuulaiset toimijat voivat hyödyntää: oppi- ja tutkimuslaitokset tulosneuvotteluissaan ja suunnittelussaan sekä sote, kunnat, ELY-keskus ja muu valtion aluehallinto ja luottamushenkilöt kunnissa, maakunnassa, eduskunnassa sekä EU:n toimielimissä suunnittelussa, päätöksenteossa ja edunajamisessa.

Samoin tiedotusvälineet, yritykset, järjestöt ja kansalaiset voivat hyödyntää tilannekuvamateriaalia ja osallistua Kainuun kehityksestä käytävään keskusteluun. Yhteinen tilannekuva on myös perusta mahdollisesti käynnistyville Kainuun ja valtioneuvoston aluekehityskeskusteluille. Mikäli ne toteutuvat tilannekuvan laatimiseen osallistuu maakunnan toimijoiden ohella myös valtioneuvosto.

Kainuun liiton verkkouudistuksen myötä ennakkointiin ja seurantaan liittyvää tietoaaineistoa tullaan ylläpitämään Tilannekuvasivustolla, johon nykyinen www.kuiskintaa.fi -sivusto liitetään.

5.2 Maakuntaohjelman toimeenpano

Maakuntavaltuusto hyväksyi maakuntaohjelman 2018 - 2021 joulukuussa 2017. TOPSU:n hyväksyi puolestaan maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) vuoden 2018 lokakuussa.

TOPSU:lla ohjataan hanketoimintaa siten, että maakuntaohjelman strategiset linjaukset ja painopisteet tulevat huomioiduksi ja eri rahoittajatahojen rahoituskriteerit täytetään. Kainuuta kehitetään ennakoiden ja mahdollisimman konkreettisilla sekä yritystoiminnan kehittämistä ja työllisyyttä edistävillä toimenpiteillä seuraavasti:

1. Aluekehittämis- ja yrityshankkeet ovat tarkkaan eri kohderyhmille täsmällisesti kohdennettuja välineitä
2. Toimintaympäristön kehittämisedellytyksiä luovien yhteistyö-, kaavoitus- ja infrastruktuurihankkeiden strateginen kohdennus
3. Kainuun omat ja yhdessä muiden alueiden kanssa tehtävät edunajamistoimenpiteet tukevat laajasti koko alueen kehittämistä

Alueelle suoraan suunnattujen rakennerahastokehittämisresurssien niukkuuden vuoksi tuetaan voimakkaammin erilaisten kilpailtujen rahoituslähteiden hyödyntämistä hankkeiden toteuttamiseksi. Kuluvalla EU-ohjelmakaudella Kainuun liitto vastaa MYR:n ja sen sihteeristön hyvästä toimivuudesta. Tätä kautta edunvalvonta ja muiden ohjelmien sekä rahoitusinstrumenttien yhteensovittaminen on joustavasti mahdollista.

5.3 Maakuntakaavatyö

Maakuntavaltuusto käynnisti kesäkuussa 2015 Kainuun kokonaismaakuntakaavan tarkistamisen. Vaihemaakuntakaavana laadittavan maakuntakaavan kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä syksyllä 2019. Tavoitteena on saattaa vaihemaakuntakaava maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi joulukuussa 2019. Maakuntakaava tulee todennäköisesti voimaan vuoden 2020 alussa.

Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan laatiminen käynnistyi maakuntavaltuuston päätöksellä kesäkuussa 2019. Kaavan aloitus- ja tavoitevaihe ajoittuu kesän 2019 ja talven 2020 väliselle ajalle, jolloin laaditaan kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), kaavan lähtökohdat ja tavoit-

teet -raportti sekä laaditaan tarvittavia erillisselvityksiä. Kaavan luonnosvaihe ajoittuu kevään 2020 ja syksyn 2020 väliselle ajalle. Luonnosvaiheen aikana jatketaan tarvittavien erillisselvitysten laatimista ja asetetaan kaavaluonnos julkisesti nähtäville. Kaavaluonnoksesta saadun palautteen pohjalta laaditaan kaavaehdotus talven 2020 ja syksyn 2021 välisenä aikana. Tavoitteena on saada maakuntakaava maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittelyyn talvella 2021.

5.4 Elinkeino- ja aluekehittäminen

Maakunnallista elinkeinopolitiikkaa toteutetaan sidosryhmäyhteistyönä. Kainuun Edun, kuntien elinkeinotoiminnan ja kolmannen sektorin kesken tiivistetään vuorovaikutusta. Kuntakierroksilla ja kuntajohtajakokouksissa käsitellään Kainuun liiton, Kainuun ELY:n, Kainuun Edun ja kuntien elinkeinopolitiikan linjausta, yhteistyön kehittämistarpeita sekä erilaisia ajankohtaisia asioita. Elinkeino- ja aluekehittämissuunnitelmaa uudistetaan vahvistamalla ennakoivaa kehittämistä ja ennakoivaa rakennemuutosta (ERM).

Kainuu saa rahoitusta **Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 -ohjelmasta** (EU ja valtio yhteensä) 96,5 milj. €. Lisäksi on muuta julkista (laskennallista kuntarahoitusta) 13,8 milj. €. Vuositasolla summa tasaisen taulukon mukaan on keskimäärin 15,0 milj. €. Kainuun liitolla on välitettävänä rakennerahastorahaa yritystoiminnan ja osaamisen kehittämiseen vuonna 2020 (EAKR/valtio) yhteensä 1,4 milj. €.

Kainuun liiton omasta budjetista varataan rahoitusta kohdennettavaksi mm. joidenkin hankkeiden omarahoitukseen. Kainuun liiton päätöksentekoa ja rahojen käyttöä ohjaa rahoituslaki.

Kainuun liiton hankerahoituspäätöksen tekoon vaikuttavat TOPSU:ssa määritellyt kriteerit arvioitaessa kehittämishankkeiden tukiosuuden suuruutta (vaihteluväli 50–80 %, normi 70 %). Kriteereitä, jotka kohottavat tukiosuutta kohti ylärajaa, ovat maakuntaohjelmaan osuvuuden ja tuloksellisuuden sekä vaikuttavuuden lisäksi erityisesti

- laaja yhteistyö koko maakunnan alueella tai ylimaakunnallinen yhteistyö
- korkea yritysrahoituksen osuus kehittämishankkeen rahoituksesta
- vientiä edistävä toiminta
- uusien kasvualojen ja -yritysten osaamistarpeiden /osaamisaukkojen tunnistus.

(Kokonaisuudessaan kriteerit löytyvät Kainuun maakuntaohjelmasta ja sitä tarkentavasta toimeenpanosuunnitelmasta, TOPSU 2019–2020.)

Kainuun liitto omistaa KaiCell Fibers Oy:ta yhdessä useiden muiden yksityisten osakkaiden kanssa. Yhtiö rekisteröitiin Kaupparekisteriin helmikuussa 2016. Yhtiön tavoitteena on saada Palta-moon kemiallista valkaistua sellua jalostava tehdas. Kainuun liiton omistusosuus KaiCell Fibers Oy:stä on tällä hetkellä 22,96 %. Kainuun liitto on konvertoinut yhtiölle myöntämänsä lainan osakepääomaksi. Tavoitteena on saada yhtiölle voimassa oleva ympäristölupa vuoden 2020 alkupuolella ja hankkia tuotannollinen toimija hankkeen toteuttajaksi.

5.5 Mainetyö

Mainetyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä muiden maakunnallisten organisaatioiden, kuntien, alueen median ja yrityssectorin kanssa. Mainetyötä koordinoi viestintäpäällikön vetämä Kainuun liiton mainetiimi, jota on täydennetty keskeisillä maakunnallisilla toimijoilla sekä kuntien edustajilla. Mainetyötä tukee Kainuun julkisviestijöiden verkosto, jota viestintäpäällikkö vetää. Tiimi organisoii mainetyöhön liittyvää maakuntakuvan, Kainuu-brändin ja ydinviestien valmistelua ja toteutusta.

Kaikki kainuulaiset voivat osallistua maakunnan maineen kirkastamiseen ja maakunnan brändin rakentamiseen erilaisten kyselyjen ja kampanjoiden avulla. Mainetyöhön kytkeytyy kaikkiin Kainuun vetovoimaisuutta edistäviin hankkeisiin; vuoden 2020 aikana keskeisenä kohteena on Kainuu

Arctic Lakeland -matkailubrändin lanseeraus. Mainetyössä tunnistetaan eri kohderyhmiä ja niiden osalta organisoidaan omia toimenpiteitä tai hankkeita (esim. opiskelija- ja työntekijärekrytointi, investointien houkuttelu). Kainuun liiton omat tapahtumat, tulevaisuusrahaston tuki sekä eri järjestöjen ja kv- ja kansallisten tapahtumien kanssa tapahtuva yhteistyö liitetään tiiviisti mainetyöhön.

5.6 Edunajaminen ja yhteistyö

Yleinen edunajaminen

Kainuun liitto toimii maakunnan edunvalvojana ja -ajajana maakuntahallituksen hyväksymien painopisteiden mukaisesti. Vuonna 2020 erityisenä vaikuttamiskohteena ovat aluekehitys- ja rakennusrahastolain sekä maankäyttö- ja rakennuslainuudistus. Liikenteellinen ja tietoliikenteellinen saavutettavuus on pitkän aikajänteen keskeisiä edunvalvonnan teemoja sekä yhteistyökysymyksiä Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kesken. Ennakoivuus ja varautuminen äkillisiin edunvalvontatehtäviin on jatkuva toimintamalli.

Aluekehittämissäätöksessä (luonnos) linjatuissa aluekehityskeskusteluissa ministeriöiden kanssa Kainuun tavoitteena on vahvistaa Kainuun aluetalouden kasvua ja uudistumista tukevia poikkiallinnollisia toimenpiteitä (positiivisen rakennemuutoksen mahdollistaminen). Kainuun liitto koordinoi Kainuun siltasopimuksen toimeenpanoa.

Europe Direct -tiedotuspisteen ylläpito ja tiedon välitys

Europe Direct on Euroopan komission ylläpitämä verkosto, jonka päätehtävä on välittää Euroopan valtioiden kansalaisille tietoa EU:sta. Kainuun liitto on vuoden 2015 alusta lähtien ollut Europe Direct -verkoston Kainuun tiedotuspisteen isäntäorganisaatio. Keskeisenä tavoitteena on kansalaisviestintä EU-asioista sekä erityisesti EU:n eri rahoitusohjelmiin liittyvä viestintä. EU-tiedotuspisteet toimivat unionin kaikkien toimielinten etäpisteinä. Ne täydentävät ja tukevat paikallistasolla komission edustustojen ja parlamentin tiedotustoimistojen työtä.

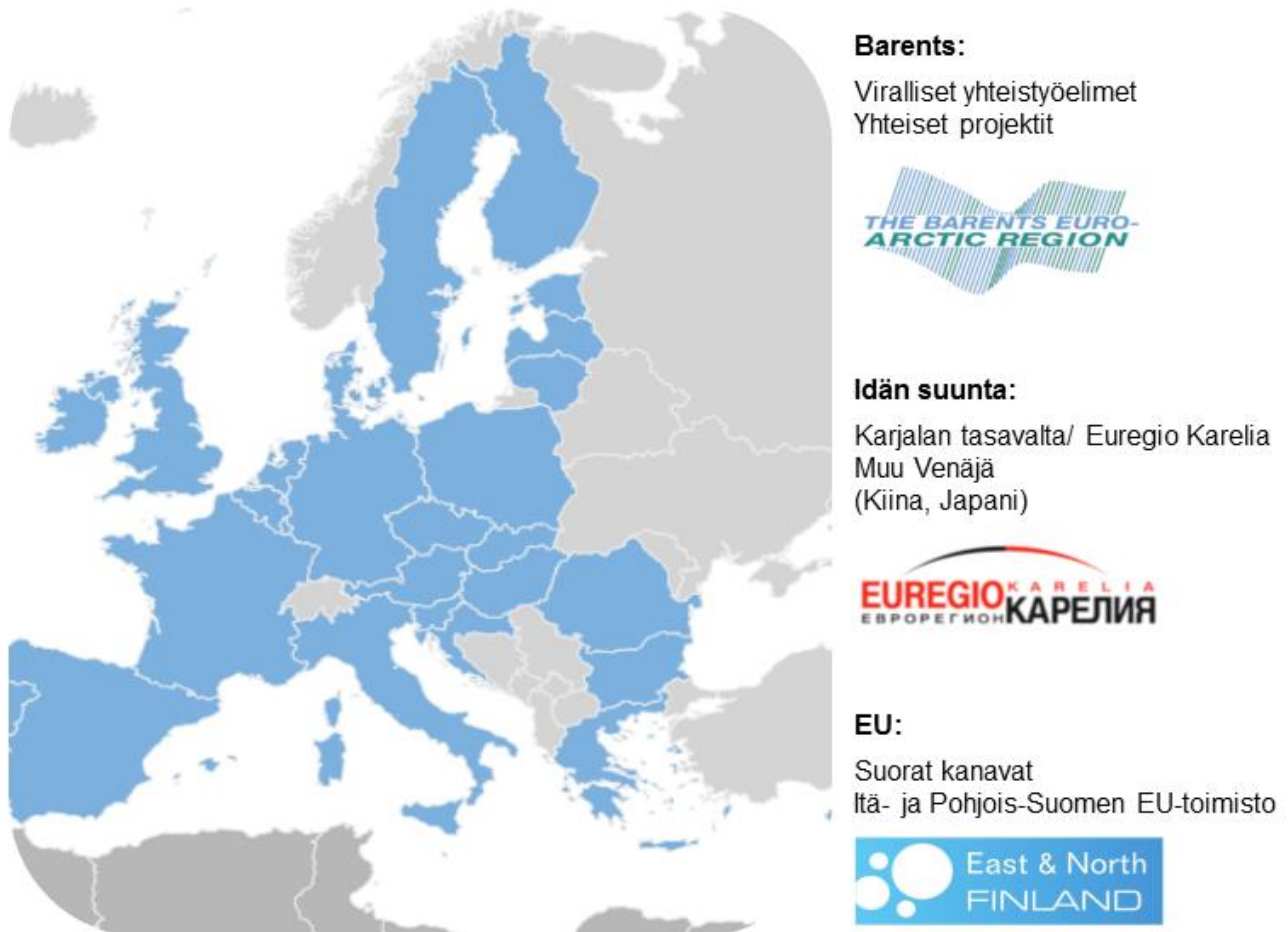
Kainuussa on tarvetta Eurooppa-tiedolle hanketoiminnassa, jotta erityisesti EU:n erillisrahoituskanavat voidaan hyödyntää nykyistä tehokkaammin. Tiedotuksen painopisteinä on myös nuorten kansainvälistymisen tukeminen ja oppilaitosyhteistyö. Kainuun liitossa ylläpidetään liiton toimiston 2. kerrokseen sijoituvaa tiedotuspistettä ma-pe klo 9-15; tiedottaminen painottuu kuitenkin yhä enemmän verkkoon, verkkosivujen, sosiaalisen median ja uutiskirjeiden kautta. Myös tapahtumien järjestäminen eri kohderyhmille on keskeinen tapa toimia. Vuonna 2020 viestinnässä painottuu uuden EU:n komission painopisteet, monivuotinen rahoituskehys sekä uuden ohjelmakauden valmistelun etenemisen seuranta ja viestintä. Vuoden 2020 aikana tehdään päätös haetaanko verkoston jäsenyyttä myös seuraavalle kaudelle, alkaen vuodesta 2021.

5.7 Kansainvälinen toiminta

Kainuun liitto toteuttaa aluekehitysviranomaisen tehtävässä jatkuvaa kansainvälistä toimintaa, joka liittyy liiton perustehtäviin aluekehittämiseen ja alueiden käytön suunnitteluun. Kainuun liiton kansainvälistä toimintaa koordinoi maakuntajohtajan vetämä kv-tiimi.

Turvataan viraston sisäisen organisoinnin ja työnjaon kautta riittävä resursointi kansainvälisiin tehtäviin. Kohdennetaan henkilöstöresursseja kansainvälisen toiminnan, kansainvälisen edunvalvonnan ja viestinnän tehostamiseksi. Kansainvälisiä harjoittelijoita ja opinnäytetyön tekijöitä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan toiminnan tukena.

Kainuun liiton kv-toiminnan pääsuunnat ja kansainväliset pääyhteistyökumppanit

Kuva 7. Kainuun liiton kv-toiminnan pääsuunnat ja kansainväliset pääyhteistyökumppanit

Kainuun liiton sisäisin järjestelyin kohdennetaan henkilöstöresursseja kansainvälisen toiminnan, etenkin kansainvälisen edunvalvonnan ja viestinnän tehostamiseksi. Tavoitteena on hyödyntää kansainvälisiä harjoittelijoita ja opinnäytetyön tekijöitä toiminnan tukena.

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto

Maakunnan pysyvä edustus Brysselissä hoidetaan Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston kautta, jonka toimintaan osallistuu seitsemän maakuntaa. Kainuun liitto aktivoi ja koordinoi kainuulaisten tahojen kansainvälistä toimintaa (ns. kotipesätoiminta) sekä osallistuu EU-toimiston ohjaukseen. EU-toimisto tukee vuonna 2020 erityisesti maakuntien edunvalvontaa EU:n koheesiopolitiikan tulevien ratkaisujen ja aluekehitysohjelmien säädösten valmistelussa.

Kansainväliset verkostot

Kainuun liiton rooliin kuuluvaa EU-alueen sisäistä yhteistyötä tehdään pääsääntöisesti eri järjestöjen ja verkostojen kautta. Kainuu toimii vuonna 2020 kansainvälisissä verkostoissa ja järjestöissä, joista keskeisimmät ovat:

Barentsin alueyhteistyö

Kainuun liitto osallistuu Barentsin aluehallintojen väliseen yhteistyöhön alueneuvoston, aluekomitean ja näiden työryhmien jäsenenä. Keskeinen tavoite on Barentsin alueen saavutettavuuden ja elinvoimaisuuden parantaminen. Barentsin alueellisessa liikenne- ja logistiikkatyöryhmässä ja sen käynnistämässä CBC-hankkeessa, Barents Region Transport and Logistics, Kainuulla on vetovastuu. Kainuun liitto on pääpartnerina myös toisessa CBC hankkeessa, Northern Axis – Barents Link.

Venäjä-yhteistyö

Kainuun liiton Venäjä-yhteistyön toteutusta tukevat Kainuun Venäjä-strategiaryhmä ja sen työvaliokunta. Venäjä –strategiaryhmän tehtävänä on Kainuun Venäjä-strategian toimeenpanon edistäminen, seuranta sekä toimintaympäristön ennakointi. Venäjä –strategiaryhmä koostuu maakuntahallituksen, Kainuun kuntien ja muiden Venäjä-yhteistyön kannalta oleellisten sidosryhmien edustajista. Strategiaryhmän puheenjohtajana toimii maakuntavaltuuston puheenjohtaja. Vuoden 2020 aikana Kainuun Venäjä-strategia päivitetään aiempaa operatiivisemmaksi toimintaohjelmaksi, joka on linjassa Barentsin aluestrategian ja Euregio Karelia – yhteistyöstrategian kanssa. Kainuun liitto tukee alueen organisaatioiden Venäjä-hankkeita ja osallistuu niiden toteuttamiseen Venäjä-strategian pohjalta.

Kainuun liitto tekee kahdenvälisiä, yhteistyöpöytäkirjaan perustuvaa Venäjä-yhteistyötä Kostamuksen kaupunkipiirin kanssa. Yhteistyön painopisteet määritellään vuosittain yhteisessä toimintasuunnitelmassa.

Venäjälle suuntautuvassa poliittisessa yhteistyössä keskeistä on Euregio Karelian hallituksen ja sen sihteeristön toiminta (Kainuu, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa ja Karjalan Tasavalta). Vuonna 2020 Kainuu toimii Euregio Karelian puheenjohtajana Suomen puolella, Karjalan tasavalta Venäjän puolella. Kainuun puheenjohtajuuskauden aikana valmistuu Euregio Karelia -toimintaa ohjaava strategia vuosille 2021 - 2027.

Vuonna 2020 käynnistyy komissiossa, jäsenvaltioissa ja alueilla EU:n ulkorajaohjelmien valmistelu ohjelmakaudelle 2021 - 2027. Kainuun liitto osallistuu aktiivisesti edunvalvontaan ja uusien EU-Venäjä-rahoitusohjelmien valmisteluun.

NSPA -verkosto

Kainuun liitto osallistuu Pohjoisten harvaan asuttujen alueiden verkoston (Northern Sparsely Populated Areas) toimintaan. Kainuun edustus tulee mukaan NSPA:n poliittiseen ohjausryhmään. Sen keskeinen tavoite on EU:n harvaan asuttujen alueiden erityisaseman vahvistaminen. Kainuu hyödyntää NSPA verkoston OECD:lta tilaaman raportin tietoja ja suosituksia EU:n tulevan budjetti- ja ohjelmakauden valmisteluissa ja edunajamisessa.

Jäsenyydet kv-verkostoissa

Kainuun liitto osallistuu maa- ja metsätalouden kehittämiseen kohdentuvan Agricultural European Innovation Partnership (EIP-AGRI) -verkoston toimintaan sekä on mukana ilmastotyöhön liittyväs-

sä kaupunkien ja alueiden johtajien yleiskokouksessa (Covenant of Mayors, CoM). Euroopan raja-alueiden liittoon (AEBR) Kainuu kuuluu Euregio Karelialan kautta.

Kainuun liitto toimii eurooppalaisissa verkostoissa Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston välityksellä. Näitä ovat mm. Euroopan alueiden tutkimus- ja innovaatioverkosto European Regions' Research and Innovation Network (ERRIN), väestönmuutosalueiden verkosto Demographic Change Regions' Network (DCRN), epävirallinen Itämeri-yhteistyöryhmä Informal Baltic Sea Group (iBSG), maa- ja metsätalouteen sekä ruoantuotantoon liittyvien innovaatioiden eurooppalainen alueiden verkosto ERIAFF.

5.8 Vuoden 2020 erityistavoitteet ja mittarit

Alla olevaan taulukkoon on koottu **Kainuun liiton koko organisaation tasoisten** tehtävien tavoitteita ja mittareita.

KAINUUN LIITTO KOKO ORGANISAATIO		
Tehtävä	Tavoite 2020	Mittari
Kainuun liiton perustehtävät, Kainuuta koskeva suunnittelu- ja aluekehittäminen	Maakuntajohtajan vetämä johtoryhmä varmistaa, että Kainuun liiton vastuulla oleva suunnittelu- ja aluekehittäminen toteutuu maakuntahallituksen ja –valtuuston linjausten ja aikataulujen mukaan	Kainuun liiton suunnittelu- ja aluekehittäminen toteutetaan
Yhteistyö kuntien kanssa	Kuntaneuvottelujen järjestäminen sekä kuntajohtajien ja –päättäjien kokouksiin osallistuminen; kuntien kanssa sovittujen toimien toteuttaminen	Kuntaneuvottelut ja kuntajohtajien ja –päättäjien kokoukset toteutuvat; kuntien kanssa sovitut toimet toteutetaan
Kainuun aluekehityksen tilannekuva ja toimintaympäristön muutosten seuraaminen	Kainuun liitto seuraa aktiivisesti Kainuun tilannekuva ja ennakoii toimintaympäristön muutoksia (talouden, sosiaalisen kehityksen ja ympäristön osalta)	Maakuntahallitukselle säännöllisesti uudenlainen kokonaiskuva Kainuun aluekehityksen tilanteesta 2 krt Keskustelut ja poliittinen ohjaus tilannekuvan edellyttämistä toimenpiteistä
Kainuun liiton viraston organisointi ja sisäinen työnjako	Maakuntajohtajan vetämä johtoryhmä varmistaa, että Kainuun liiton viraston organisointi ja sisäinen työnjako noudattaa maakuntaohjelman ja toiminta- ja taloussuunnitelman painotuksia. Vastuut jalkautetaan vuosittaisella kehityskeskustelukierroksella	Kehityskeskustelut pidetään (100 %) ja vastuut jalkautetaan
Edunvalvonnan ja eri ohjelmien sekä rahoitusinstrumenttien yhteensovittaminen	Kainuun liitto vastaa MYR:n ja sen sihteeristön hyvästä toimivuudesta siten, että edunvalvonta ja eri ohjelmien sekä rahoitusinstrumenttien yhteensovittaminen on joustavasti mahdollista	Huolehditaan MYR:n ja sen sihteeristön hyvästä toimivuudesta ja päätösten valmistelusta
Kainuun liiton oma strategia	Strategian laadinta ohjelmoidaan ja aloitetaan	Laadinta on käynnistetty vuonna 2020

Maakuntahallituksen ja - valtuuston toiminnan itsearviointi	Toimielinten itsearviointi toteute- taan	Toteutettu/ei toteutettu
EDUNAJAMINEN JA YHTEISTYÖ		
Tehtävä	Tavoite 2020	Mittari
Edunajamisen yhteistyö kuntien ja sidosryhmien kanssa	Yhteinen tilannekuvan ylläpitämi- nen ja kärkihankkeiden edistämi- nen Tehokas vaikuttaminen päätök- sentekijöihin kansallisesti ja kan- sainvälisesti	Yhteinen tilannekuva on muodos- tunut
Operatiivinen edunajaminen	Edunajamisesta maakuntahalli- tuksen linjaamat toimenpiteet toteutuvat ja etenevät kohti tavoit- teita	Kärkihankkeiden toteutumisen itsearviointi Maakuntajohtajan ajankohtaiskat- saukset pidetty jokaisessa maa- kuntahallituksen kokouksessa
Kannanottojen valmistelu	Maakuntahallitus ja virasto anta- vat kannanottoja lausuntopyyntöi- hin ja omaehtoisesti maakuntaoh- jelman ja edunajamisen kärki- hankkeiden linjaamina.	Kannanotot lausuntopyyntöihin kpl/vuosi
Suuralueyhteistyö Itä- ja Pohjois- Suomen maakuntien kanssa	Osallistuminen Itä- ja Pohjois- Suomen neuvottelukuntien ko- kouksiin tai muihin suuralueiden yhteiskokouksiin Yhteistyö rakennerahasto- ohjelman valmistelussa ja toi- meenpanossa	4 kpl kokouksia vuonna 2020
Maakuntien yhteistyö	Aktiivinen osallistuminen maakun- tien yhteistyöhön perustuen Kun- taliiton sopimukseen	Aktiivinen osallistuminen toteutu- nut
KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ		
Tehtävä	Tavoite 2020	Mittari
Kansainvälinen yhteistyö ja edun- valvonta	Tehtävien ajantasainen ja laadu- kas hoitaminen, eri verkostoissa Käynnissä olevien kansainvälisten hankkeiden suunnitelmien mukai- nen toteuttaminen	Toiminnan ajantasaisuus ja laa- dukkuus tuovat positiivista pa- lautetta ja Kainuun liiton maine yhteistyökumppanina on hyvä Hankkeille asetettujen tavoitteiden realisoituminen
Venäjä-yhteistyö	Kainuun Venäjä-strategiatyö Strategian toteuttaminen ja sen päivittäminen vuosille 2021 - 2027	Kainuun Venäjä-strategia vuosille 2021 - 2027 valmistuu vuoden 2020 loppuun mennessä Vuodelle 2020 strategiaryhmässä sovitut toimenpiteet toteutetaan ajantasaisesti ja tuloksellisesti
	Kostamus-yhteistyö Kainuun liiton ja Kostamuksen kaupunkipiirin välisen yhteistyö- pöytäkirjan ja yhteisen toiminta- suunnitelman toteuttaminen vuonna 2020	Toimintasuunnitelman uudistami- nen ja allekirjoittaminen vuosille 2020 - 2021 Kostamuksen Business Forumin osallistujamäärä ja tapahtumasta saatu palaute

	<p>Tärkein yksittäinen tapahtuma on edelleen Kostamuksen Business Forumin järjestäminen syksyllä 2020 yhteistyössä Kostamuksen kaupungin, Karjalan tasavallan talouskehitys- ja teollisuusministeriön sekä Suomi-Venäjä-Seuran kanssa</p> <p>Barents Link Centerin käyttösopimuksen jatkaminen ja käytön aktivointi</p>	<p>Niiden yritysten ja organisaatioiden lukumäärä, jotka ovat hyötynneet Kainuun liiton tukitoimista Kostamus-yhteistyössä</p> <p>Barents Link Centerin voimassa oleva käyttösopimus</p> <p>Kainuulaisten Barents Link Centerissä järjestämät kokoukset ja tilaisuudet</p>
	<p>Euregio Karelia yhteistyö</p> <p>Kainuun puheenjohtajuus Euregio Karelia yhteistyöfoorumissa (Karjalan tasavalta Venäjän puolen pj.) vuonna 2020 hoidetaan sujuvasti ja Kainuun etuja vaalien</p> <p>Euregio Karelian strategian päivittäminen vuosille 2021-2027 hoidetaan vuoden aikana loppuun huomioiden jäsenalueiden ominaispiirteet ja Kainuun maakunnallinen etu. Strategian jalkauttamistyö saadaan hyvälle alulle</p> <p>Karjalan tasavallan 100-vuotisjuhlavuoden ja Euregio Karelian 20-vuotisjuhlavuoden muistaminen yhteistyössä esimerkiksi luentosarjan tai juhlaseminaarin muodossa</p>	<p>Euregio Karelian puheenjohtajuuteen liittyvien tehtävien ajantasainen ja laadukas hoitaminen</p> <p>Positiivinen palaute, hyvä maine yhteistyökumppanina</p> <p>Euregio Karelian strategian v. 2021 - 2027 valmistuminen ja Kainuun tarpeiden ja toiveiden huomioiminen siinä</p> <p>Järjestettävien tilaisuuksien osallistujamäärä ja niistä saatu palaute sekä niiden saavuttama julkisuus</p>
	<p>Ohjelmatyö</p> <p>Aktiivinen osallistuminen ja edunvalvonta EU:n ulkorajaohjelmien valmistelussa ohjelmakaudelle 2021 – 2027</p>	<p>Ohjelman valmistelu etenee aikataulussa ja huomioiden Kainuun intressit</p>
Kiina-yhteistyö	<p>Kainuun liitto tukee alueen toimijoita Kiina-yhteistyön aktivoimisessa ja vakiinnuttamisessa</p>	<p>Seurantatiedot (TKI- ja yritysyhteistyö, investointihankkeet, kiinalaisten matkailijoiden määrä)</p>
Barents-yhteistyö	<p>Kainuun liitto osallistuu aktiivisesti Barentsin yhteistyöhön (Barentsin alueneuvosto, aluekomitea, työryhmät)</p> <p>Barents Regional Transport and Logistics ja Northern Axis – Barents Link – Kolarctic CBC hankkeiden toteuttaminen hankesuunnitelman mukaisesti (Kainuun liitto on ko. hankkeiden pääpartneri)</p> <p>Barents Winter Games 2020 – kisojen järjestämisen menestyksellä tukeminen</p>	<p>Odotettujen tulosten saavuttaminen</p> <p>Yhden WGE/RWGE -kokouksen Barentsin ympäristötyöryhmä) järjestäminen Kainuussa Suomen WGE-puheenjohtajuuskaudella 2020–2022 (yhteistyössä YM:n kanssa)</p> <p>Kainuun positiivinen näkyvyys Barentsin alueella sekä kerrannaisvaikutukset esim. matkailussa ja opiskelijarekrytoinnissa</p>

NSPA-yhteistyö	Aktiivinen osallistuminen NSPA-verkoston (Northern Sparsely Populated Areas) toimintaan Aktiivinen osallistuminen Arctic Investment Platform -hankkeen toimintaan ja investointialustan jatkosuunnitteluun, Arctic Investment Platform etenee konkreettiseksi toiminnaksi	Selkeät ja vaikuttavat NSPA-kannanotot Arctic Investment Platform – hankkeen eteneminen ja konkretisoituminen
MAINETYÖ		
Tehtävä	Tavoite 2020	Mittari
Maakuntakuvatutkimus	Maakuntakuvatutkimus toteutetaan	Toteutui/ei toteutunut
Mainetyö	Toimijoiden yhteistyön tiivistäminen mainetiimin ja julkisviestijöiden verkoston avulla	Tiimin ja verkoston säännölliset kokoukset
Klusteribrändien lanseeraus Kainuu Arctic Lakeland -yhteistyö	Kainuu Arctic Lakeland – lanseeraus (erillisen hankkeen koordinoimana)	Matkailubrändi on vuoden lopussa tiedossa ja käytössä Osallistuminen seuraaviin tilaisuuksiin: Matkamessut, Grüne Woche, Japanin Metsä Pavilion
Positiivisten faktojen, uutisten ja tapahtumien esille tuominen	Uusia aluemarkkinointivaihtoehtoja; esim. datacenter, matkailuteemat, tapahtumat Av-tuotantojen, järjestöjen ja tapahtumien tukeminen osaksi mainityötä	Uudet hanke- tai markkinointisuunnitelmat Kainuun liiton tukikriteerit tarkistetaan mainityöhön sopiviksi
Positiivisen Kainuu-kuvan vahvistaminen	Verkkosivuille toteutetaan markkinointielementti	Kainuu-esite on toteutettu Kainuun liiton verkkosivuille

Taulukko 1. Kainuun liiton koko organisaation tehtävät, tavoitteet ja mittarit

ELINKEINOT JA ALUEKEHITYS		
Tehtävä	Tavoite 2020	Mittari
Ennakointi ja seuranta	Ennakoinnin ja seurannan toimintamallin uudistaminen: maakunnallisen yhteistyön vahvistuminen ja uudenlaisen tilannekuvan laatiminen Ennakointi- ja seurantaryhmän johdolla laaditaan TOPSU:lle indikaattorit/seurantakehikko ja tehdään sen mukainen TOPSU:n ennakointi- ja seurantaraportti	Ennakointi- ja seurantatyön uusi toiminta- ja yhteistyömalli 1 kpl Uudenlainen kokonaiskuva maakunnan tilasta ja tulevaisuudesta 2 kpl TOPSU:n ennakointi- ja seurantaraportti 1 kpl
Maakuntaohjelman toimeenpano	TOPSU:ssa linjatut strategiset toimenpiteet (osaavan työvoiman ja investointien saaminen Kainuuseen, Kainuun sisäisen ja ulkoisen saavutettavuuden parantaminen) käynnistyvät ja toteutuvat	TOPSU:n ennakointi- ja seurantaraportin arvio tp:n etenemisestä ja tuloksellisuudesta
Kainuun uusi maakuntaohjelma	Käynnistetään maakuntaohjelman laadinta, tehdään ohjelman laati-	Työohjelma 1 kpl Nykyisen maakuntaohjelman ul-

	<p>misen työohjelma ja nykyisen maakuntaohjelman ulkopuolinen arviointi yhdessä muiden Pohjois-Suomen maakuntaliittojen kanssa</p>	<p>kopuolinen arviointi 1 kpl</p>
<p>Kainuun siltasopimus</p>	<p>Kainuun siltasopimuksen etene- minen suunnitellusti</p> <p>Jatkorahoituksen saaminen Kai- nuun siltasopimukselle</p>	<p>Siltasopimuksen seurannan arviot siltasopimuksen etenemisestä ja tuloksista</p> <p>Päätös uudesta siltasopimuskaui- desta</p>
<p>Älykkään erikoistumisen yhteistyö</p>	<p>Kainuun liiton rahoituksessa prio- risoidaan ÄES-hankkeita, joissa tunnistetaan kasvun ja uusien lisäinvestointien saamisen mah- dollisuudet</p> <p>Älykkään erikoistumisen kehittä- misessä painotetaan kansainvä- listä kehittämistoimintaa</p>	<p>Rahoitettujen ÄES-hankkeiden tulokset</p> <p>Alueelle saadun kv ÄES rahoituk- sen määrä</p> <p>Komission älykkään erikoistumi- sen alustojen (joissa Kainuu on mukana) eteneminen</p> <p>Interreg Europe hankkeiden toi- mintasuunnitelmien ja pilottien eteneminen</p>
<p>Elinkeinot murroksessa (ELMO) yhteistyö muiden IP-alueen maa- kuntien kanssa</p>	<p>Osallistuminen ELMO- työskentelyyn, IP-alueen yhteisen älykkään erikoistumisen strategi- an ja yhteisen pilotin toteuttami- seen</p>	<p>IP-alueen yhteisen älykkään eri- koistumisen strategian toteuttami- nen Kainuussa ELMO 2 Kainuu -hankkeen avulla</p>
<p>Europe Direct Kainuu – tiedotuspiste ja EU-viestintä</p>	<p>Europe Direct Kainuu viestii eri kanavien (verkkosivut, some-tilit, uutiskirje) välityksellä EU:n merki- tyksistä ja ajankohtaisista asioista kansalaisten ja hanketoimijoiden suuntaan</p> <p>Vuonna 2020 viestinnässä ja ta- pahtumien järjestämisessä painot- tavat uuden komission linjaukset ja painopistealueet, monivuotinen rahoituskehys ja uuden rakenne- rahasto-ohjelman valmistelu sekä kansalaisten osallistuminen ja mahdollisuudet eri teemoissa</p>	<p>Seurantatiedot some-tililtä ja verkkosivulta.</p> <p>Tapahtumien määrä ja laatu sekä viestinnän vaikuttavuus ja tavoit- tettavuus</p>
<p>Kainuun sisäinen ja ulkoinen tieto- liikenteellinen saavutettavuus</p>	<p>Nopeiden yhteyksien alueellinen kattavuuden paraneminen</p> <p>Uuden kansallisen laajakaistaoh- jelman suunnittelussa mukana oleminen</p> <p>Koillisväylän toteutuminen etenee Kainuun kannalta optimaalisesti ja yksi datakaapeliin liittyvä Suomen sisäinen runkoliikennereitti saa- daan suunnitelmiin kulkemaan Kajaanin kautta,</p>	<p>Kainuun kiinteän laajakaistasaa- tavuus 60 % kotitalouksista (alu- een tavoite)</p> <p>Liitot mukana valmistelussa, kyl- lä/ei</p> <p>Koillisväylän tietoliikennekaapelin ja Suomen sisäisen runkoliiken- neverkon lisärakentamisen ete- neminen</p>

	koko IP-alueen tuki hankkeen etenemiselle	
Valmistautuminen tulevaan RR kauteen	Valmistautuminen tulevaan RR kauteen etenee IP alueen yhteisten tavoitteiden mukaisesti Kainuun liitto osallistuu aktiivisesti rajat ylittävien Venäjä-ohjelmien valmisteluun	Aktiivinen osallistuminen valtakunnallisiin ja IP alueen RR valmistelun yhteistyöryhmiin sekä Venäjä-ohjelmien valmisteluun Kainuun sisäinen tuloksellinen yhteistyö RR valmistelussa
Toteutetaan strategisia hankkeita oman tuotannon hankkeina	Toteutetaan Ilmasto- ja ympäristövastuullinen Kainuun 2040 – hanke ja kansainväliset hankkeet BLITZ, BRIDGES, e-MOPOLI, Innoprovement Hankkeiden suunnitelmien mukainen eteneminen	Hankkeiden seurannan arviot niiden etenemisestä
Kainuun digituki –hanke	Tuloksellinen yhteistyö osatoteuttajien kanssa ja digituen koordinoinnin jatkuvan ja pysyvän toimintamallin aikaan saaminen Alueen digituen tarjonta tunnetaan ja tarjonta vastaa alueen tarpeita	Alueellisen digituen verkosto koossa, digituen palvelukartta käytössä ja alueellisen koordinoinnin toimintamalli valmis sekä toiminnassa
Nuorisovaltuuston toiminta	Nuorten näkemysten mukaan saaminen maakunnan tason kehittämistyöhön sekä päätöksentekoon Nuorisovaltuuston toiminnan uudelleen organisointi	Manulaisten ja nuorten osallistumisaktiivisuus, mukana olevien nuorten määrä kehittämistyössä Nuorisovaltuuston uusi toimintamalli
EAKR-RAHOITUKSEN VÄLITTÄVÄN VIRANOMAISEN TEHTÄVÄT		
Tehtävä	Tavoite 2020	Mittari
EAKR-välittävä viranomainen ja muu kehittämishankerahoitus	Rahoitetaan TOPSU:n painopisteiden mukaisia tuloksellisia ja vaikuttavia EAKR-hankkeita Rahoitetaan hankkeita uudella maakuntien aluekehitysrahalla	TOPSU:n ennakointi- ja seurantaraportin arvio kehittämishankerahoituksen etenemisestä ja tuotoksista
Hankkeiden rahoituspäätösten valmistelu	Huolellisesti valmistellut päätösesitykset (hanketiimissä) ja hankevalmistelun tukeminen	Hankeesitysten läpimeno
Maksatuspäätökset	Maksatuspäätökset tehtävä 30 päivän kuluessa	Toteutuminen määräajassa
Hankepäätökset	Rahoituspäätökset tehtävä 3 kk:n kuluessa	Toteutuminen määräajassa

Taulukko 2. Elinkeinot ja aluekehityksen vastualueen tehtävät, tavoitteet ja mittarit

ALUEIDENKÄYTTÖ		
Tehtävä	Tavoite 2020	Mittari
Maakuntakaavoitus	Vaihemaakuntakaava 2030:n voimaan tulo Tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamisen tavoite- ja luonnosvaihe sekä tarvittavien selvitysten laatiminen	toteutuu/ei toteudu
Vastuualuetta koskevat pyydetyt lausunnot	Lausunnot annetaan määräajassa	lausuntojen lukumäärä (kpl) ja poikkeamien lukumäärä määräajoista (jatkoajat) kpl
Yhteistyö kuntien kanssa	Osallistuminen perussopimuksen mukaisiin ja MRL:n mukaisiin kuntaneuvotteluihin	16 kpl
Maakuntien välinen yhteistyö	Neuvottelu jokaisen naapurimaakunnan kanssa	3 kpl
Valtakunnallinen yhteistyö	Osallistuminen valtakunnallisiin (alueidenkäyttö, liikenne) neuvotteluihin tai tilaisuuksiin	2 kpl
Sidosryhmäyhteistyö	Osallistutaan yhteistyöryhmiin ja erilliskokouksiin	6 kpl
Saavutettavuus	Edistetään Kainuun sisäistä ja ulkoista saavutettavuutta, matka- ja kuljetusketjujen sujuvuutta yhteistyössä kuntien, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen sekä liikennetoimijoiden kanssa Kajaanin lentoasemaa kehitetään ja statusta vahvistetaan yhteistyössä kuntien, elinkeinoelämän, Finavian ja Finnairin kanssa Osallistutaan aktiivisesti valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmisteluun.	Kainuun sisäinen ja ulkoinen saavutettavuus, matka- ja kuljetusketjujen sujuvuus paranevat Pohjois-Suomen lentoliikenne – hankkeen tavoitteet toteutuvat; Kajaanin lentoaseman matkustajamäärä nousee vuoden 2019 tasosta Kainuulle tärkeät liikenneasiat ja kehittämishankkeet sisältyvät suunnitelmaan.
Yhteistyöhankkeet	Pohjois-Suomen kehittyvä lentoliikenne 2020, Barents Region Transport ja Logistics sekä Northern Axis-Barents link -hankkeet etenevät suunnitelmien mukaisesti	3 kpl toteutuu/ei toteudu

Taulukko 3. Alueidenkäytön vastualueen tehtävät, tavoitteet ja mittari

HALLINTOPALVELUT		
Tehtävä	Tavoite 2020	Mittari
Henkilöstöasioiden hoitaminen	Henkilöstöasioiden nopea hoitaminen Tarvittavien henkilöstöohjeiden laatiminen	Yleiset henkilöstöasiat hoidetaan Tarvittavat ohjeet laaditaan
Talous; tulos	Talousarvion tulostavoite vuodelle 2019 saavutetaan Kuukausittaiset talousraportit osoittavat, että pysytään budjetissa Kainuun liiton taloudesta ja toiminnan toteutumisesta raportoidaan kunnille osavuosikatsauksilla	Tilinpäätös, tilikauden tulos Talousraporttien tunnusluvut Osavuosikatsaukset kunnille neljän kuukauden välein
Yleishallinto	Laadukkaasti ja tehokkaasti hoidettu yleishallinto (asiakirja- ja kokoushallinta, arkistointi jne.)	Määräajassa laaditut kokousten esityslistat ja pöytäkirjat
Talousarvio- ja tilinpäätöskirjojen laadinta	Talousarvio- ja tilinpäätöskirjojen selkeyttäminen	Selkeät asiakirjat
Toiminnan kehittäminen	Toiminnan kehittämistä koskevat selvitykset strategiaprosessissa esim. sähköiset kokoukset	Toiminnan kehittämisselvitykset
Kainuun liiton ICT- ja TAHE-palvelujen kehittäminen	Toimenpiteiden valmistelu	Valmius uuteen ratkaisuun on valmis
Uudet avaukset	Kainuun alueellisen valmiusfoorumin toiminta	Kainuun liitolla vetovastuu, Kainuun pelastuslaitos hoitaa valmisteluvastuun Valmiusfoorumikokoukset 2 krt/vuosi
Kuntien edunvalvonta	Tiivistetään kuntien edunvalvontatyötä	Eteenpäin viedyt kunta-asiat, kuntien toimintaa tukevat lausunnot yms. toimenpiteet (esim. verotukseen liittyvät), kpl
Viestintä ja markkinointi		
Perusviestintä	Vaikuttava ja nopea viestintä Viestintäperiaatteiden päivittäminen	Viestinnän vaikuttava ja nopea toteuttaminen, palautteet Viestintäperiaatteet on päivitetty
Aluemarkkinointi ja tapahtumayhteistyö	Yhteisesti sovittujen tapahtumien (maakuntajuhla yms.) toteuttaminen	3-4 tapahtumaa/vuosi
Kainuun liiton verkkosivut ja tietopalvelu	Verkkosivujen uudistaminen	Verkkosivut on otettu käyttöön
Kainuun liiton graafisen ilmeen uudistaminen	Graafisen ilmeen uudistaminen	Graafinen ilme on uudistettu

Taulukko 4. Hallintopalvelujen vastualueen tehtävät, tavoitteet ja mittarit

6. TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA VUOSILLE 2020–2022

6.1 Yleisperustelut

Uusi työvoimalaki (872/2019) tulee voimaan 01.01.2020. Lailla kumotaan vuoden 1996 työaikalaki (605/1996).

Uusi laki rakentuu pääpiirteissään voimassa olevan työaikalain sääntelytapaan, joskin lain rakenne on muuttunut. Lain soveltamisala on edelleen yleinen eli lakia sovelletaan yleisesti sekä työ- että virkasuhteen perusteella tehtävään työhön, jollei muualla laissa toisin säädetä. Työaikalain soveltamisalan poikkeuksia on hiukan täsmennetty. Voimassa olevaa lakia vastaavasti valtaosa kuntasektorilla tehtävästä työstä on edelleen työaikalain piirissä.

Vaikka laki rakentuu pitkälti voimassa olevaan sääntelytapaan, useat lainsäädännökset poikkeavat kuitenkin jossain määrin siitä, mitä voimassa olevassa työaikalaisissa säädetään. Esimerkiksi ylityön enimmäismäärän sijasta säädetään työajan enimmäismäärästä, säännöksiä yötyön ja jaksotyöajan teettämisestä on päivitetty ja vuorokausilepoa koskevaa säännöstä muutettu. Laissa säädetään lisäksi uudesta työaikamallista joustotyöajasta ja laissa on säännös lakisääteisestä työaikapankista.

Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen III luvun työaikaa koskevia sopimusmääräyksiä noudatetaan sopimuskauden loppuun, 31.03.2020 saakka.

Voimassa olevaa työaikalakia vastaavasti uuden työaikalain säännöksistä voidaan edelleen poiketa valtakunnallisilla virka- ja työehtosopimuksilla varsin laajasti. Kuntasektorin virka- ja työehtosopimuksissa on laajasti sovittu työaikaa koskevista määräyksistä.

Kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 01.02.2018-31.03.2020. Kainuun liiton talousarvion laadintahetkellä työehtosopimusneuvottelut ovat vielä kesken.

EU:n rakennerahasto-ohjelmakaudella 2014–2020 teknisen tuen osuutta on vähennetty kolmeen prosenttiin ohjelman rahoituksesta (aiemmin 4 %). Tukikelvottomiksi kuluiksi luokitellaan hankehenkilöstön puhelinkulut, matkat, tilavuokrat, koneet ja laitteet sekä MYR:n kokousasialistojen kointikulut. Tukikelvottomat menot jäävät liiton maksettaviksi.

6.2 Talousarvioasetelma ja sitovuustaso

Kainuun liiton talousarvio on laadittu kuntalain ja kirjanpitolain edellyttämällä tavalla. Toimintasuunnitelmassa on esitetty kuntayhtymän toiminnalliset tavoitteet sekä niiden toteuttamiseksi eri vastuualueille osoitetut henkilöstö- ja talousresurssit.

Talousarvio jakautuu käyttötalousosaan, tuloslaskelmaosaan sekä investointi- ja rahoitusosaan. Käyttötalousosasta ilmenee koko Kainuun liiton toiminnan kustannusrakenne pääluokittain. Käyttötalousosa on lisäksi esitetty vastuualueittain: alueidenkäyttö, elinkeinot ja aluekehitys, hallintopalvelut ja viestintä. Vastuualueiden tuloslaskelmat on sijoitettu kunkin vastuualueen tekstiosion yhteyteen. Lisäksi on esitetty erikseen luottamushenkilöhallinto, maakuntauudistus ja projektit (jotka eivät ole varsinaisia vastuualueita).

Arvioitaessa talousarviota vastuualueittain/kululajeittain tulee kiinnittää huomiota siihen, että osa kuluista on kirjattu keskitetysti ainoastaan hallintopalvelut vastuualueelle, esimerkiksi vuokrat, toimistotarvikkeet ja siivoukset.

Esitetty vähäinen käyttöomaisuuden ostos, joka sisältää atk-laitteistoa ja muuta toimiston tarvitsemaa teknistä kalustoa, hankitaan käyttötaloudella. Näin ollen ei ole erillistä investointiosaa.

Rahoitusosasta ilmenee, että mahdolliset yllättävät investoinnit katetaan vuosikatteella, jonka johdosta investointien osalta lainanottotarvetta ei Kainuun liitolla toistaiseksi ole. Maakuntavaltuuston vahvistama talousarvio sitoo maakuntahallitusta jäsenkuntien tulorahoituksen 2 456 194 euron osalta.

6.3 Kainuun liiton talousarvio ja -suunnitelma vuosille 2020-2022

Talousarvio

Vuoden 2020 talousarvion loppusumma toimintatuottojen osalta on 3 744 585 euroa. Toimintatuotot ovat vuoden 2019 talousarvioon (TA-muutosten jälkeen) verrattuna 4,48 prosenttia suuremmat. Toimintamenot vuonna 2020 ovat 3 744 585 euroa ja näin ollen 4,48 prosenttia suuremmat kuin edellisenä vuonna (verrattuna talousarvioon TA-muutosten jälkeen). Jäsenkuntien maksuosuus on 2 456 194 euroa, joka on saman suuruinen kuin vuoden 2019 maksuosuus. Kainuun liiton vuoden 2018 tilikauden tulos oli noin 75 188 euroa alijäämäinen.

Maakuntavaltuusto on päättänyt päätöksellään 17.06.2019 § 15 KaiCell Fibers Oy:n lainan muuttamisesta osakkeiksi. Kainuun liiton myöntämä laina perustui maakuntavaltuuston 30.11.2015 kokouksessa hyväksymään maakuntahallituksen esitykseen yhtiön perustamisesta, Kainuun liiton osallistumisesta yhtiöön ja Kainuun liiton 400 000 euron rahoituksesta vuodelle 2016. Yhtiölle myönnetty vaihtovelkakirjalaina on muutettu vuonna 2017 pääomalainaksi.

Talousarvion yksityiskohtaiset perustelut

Luottamushenkilöhallinto

Luottamushenkilöhallinnon budjetissa on varauduttu luottamushenkilöiden vuosipalkkioiden, kokouspalkkioiden, matkakorvausten ja muiden kokous- ja koulutuskustannusten maksamiseen. Muihin yhteistoimintaosuuksiin maakuntahallituksen alla on varattu 237 457 euroa erilaisiin uusiin kesken toimintavuoden ilmaantuviin toimintoihin, hankkeisiin ja tilaisuuksiin osallistumiseksi. Nämä menot ovat sellaisia, joihin Kainuun liitto on jo aiemmilla päätöksillään sitoutunut (mm. VT5-yhteistyö ja vesivoiman kulttuuriperintö -hanke).

Toimintatuotot

Toimintatuotot koostuvat pääosin kuntien maksuosuuksista (myyntituotot 2 456 194 euroa) sekä EU- ja kansallisesti rahoitettavista hankkeiden tukiosuuksista. Kuntien maksuosuuksilla katetaan noin 66,7 % Kainuun liiton toimintakuluista.

KAINUUN LIITON TALOUSARVIO 2020

JÄSENKUNTIEN MAKSUOSUUSLASKELMA VUODELLE 2020 v. 2018 ASUKASLUVUN PERUSTEELLA

Kunta	Asukasluku vuonna 2017	Asukasluku vuonna 2018 ennakkotieto	Maksuosuus 2018 euroa	Maksuosuus 2019 euroa	Maksuosuus 2020 euroa	Muutos euroa	%:ia koko maksu- osuudesta
Hyrnsalmi	2 326	2 287	77 264	77 247	76 885	-362	3,1 %
Kajaani	37 239	36 973	1 204 917	1 236 715	1 242 972	6 257	50,6 %
Kuhmo	8 499	8 329	277 682	282 254	280 008	-2 246	11,4 %
Paltamo	3 435	3 336	112 107	114 077	112 151	-1 926	4,6 %
Puolanka	2 669	2 597	87 829	88 638	87 307	-1 331	3,6 %
Ristijärvi	1 317	1 288	43 192	43 738	43 301	-437	1,8 %
Sotkamo	10 423	10 389	336 257	346 150	349 262	3 112	14,2 %
Suomussalmi	8 051	7 862	262 910	267 375	264 308	-3 067	10,8 %
Yhteensä	73 959	73 061	2 402 158	2 456 194	2 456 194	0	100 %

Taulukko 5. Jäsenkuntien maksuosuudet

Toimintakulut

Kainuun liiton toimintakulut muodostuvat palkoista ja niiden sivukuluista henkilöstökulujen osuus (53,1 %), palveluiden ostoista (39,4 %), aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnoista (1,3 %), avustuksista 1,5 % ja muista toimintakuluista (4,7 %).

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotoissa korkotuloja syntyy liiton pankkitilien koroista. Summat ovat niin vähäisiä, että sellaisia ei ole arvioitu kertyvän tuloksi talousarviossa.

Liiton omat projektit

Projektit eivät ole Kainuun liiton jäsenkuntien maksuosuuskatteista toimintaa muuten kuin omahoitosuosuuden osalta. Kulut katetaan projektien tuotoilla. Projektitoiminta saattaa aiheuttaa kuitenkin liiton maksuvalmiuden heikkenemistä, koska projektien tuotot kertyvät viiveellä. Projektitoiminnassa voi syntyä kuluja, joita ei voida hyväksyä projektin menoksi ja hankkeiden suunnittelu kuuluu yleensä hakijan vastuulle. Näihin kustannuksiin varaudutaan talousarviossa arviomäärärahalla. Kainuun liitto hallinnoi Barentsin alueen yhteistyönä toteutettavaa ja 36 kk kestävästä **Barents Transport and Logistics -hanketta (BRTL)** ja 28 kuukautta kestävästä **Northern Axis-Barents link -hanketta (NABL)**, jotka ovat saaneet rahoituksen Kolarctic CBC -ohjelmasta. BRTL -hanke toteutetaan ajalla 01.11.2018-31.10.2021 ja NABL -hanke ajalla 01.11.2019-28.02.2022.

Kainuun liitto hallinnoi **Pohjois-Suomen kehittyvä lentoliikenne 2020 -hanketta**. Hanke on yhteishanke Pohjois-Pohjanmaan liiton ja Lapin liiton kanssa. Hanke toteutetaan ajalla 01.10.2018-31.12.2020.

Kainuun liitto on mukana **Vesivoiman kulttuuriperintö (VekuVaku)** -hankkeessa, jonka pääpartneri on Pohjois-Pohjanmaan liitto. Hanke toteutetaan ajalla 01.01.2019-31.12.2021.

Kainuun älykkään erikoistumisen strategian toimeenpano -hankkeessa (ELMO 2 Kainuu) korostuu kansainvälinen näkökulma, jossa euroopanlaajuisten TKI-alustojen avulla mahdollistetaan maakunnan kärkialoille paras kehittämisverkosto tulevaisuuden toimenpiteille. Älykäs erikoistumi-

nen perustuu alueella olemassa olevaan kansainvälisen tasonosaamisen nostamiseen, yrityskantaan, tutkimus- ja innovaatiotoiminnan vahvuuksiin ja niiden hyödyntämiseen yritysten ja elinkeinonkehittämisen kehittämisessä, työllisyyden parantamisessa ja rakennemuutokseen vastaamisessa. Älykäs erikoistuminen on osa EU:n innovaatiopolitiikkaa, jossa alueiden merkitys korostuu käytännön innovaatio-, investointi- ja yritystoiminnan sekä rakennepolitiikan toteuttajina. Hanke toteutetaan ajalla 01.05.2019-31.12.2021.

Ilmasto- ja ympäristövastuullinen Kainuu 2040 -hankkeessa lähtökohtana ovat Euroopan unionin ja Suomen kansallisen tason sopimukset ja päätökset ilmastomuutoksen hillitsemiseksi sekä ympäristöllisesti kestävä kehitys tukemiseksi. Hankkeen tavoitteena on tunnistaa, mitä toimia nämä Kainuussa edellyttävät ja muotoilla toimintamallit ja tavoitteet niiden huomioimiseen Kainuun kehittämisessä sekä laatia tavoitteiden toteutumisen seurannan mittaristo ja systemaattinen seurantamalli. Tavoitteisto muotoillaan laajapohjaisen osallistavan prosessin kautta. Hanke toteutetaan ajalla 01.01.-31.12.2020.

Kainuun digituki –hankkeessa kartoitetaan digituen tarjonta, digituen tarpeet sekä digituen kehittämisen tarpeet alueella. Tarkoituksena on muodostaa alueelle toimiva digituen verkosto ja kehittää yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa digitukea, sen tarjontaa, saavutettavuutta sekä viestinnän avulla myös digituen tunnettavuutta ja löydettävyyttä. Toimien tavoitteena on parantaa eri käyttäjäryhmien tarpeiden ja tarjolla olevan digituen kohtaantoa, tuoda käyttöön uudenlaisia viestintäkanavia ja löytää merkittävälle sähköisille palveluille ja sähköiselle asiointille toimivat käyttöönoton tukijat. Hankkeen tuloksena on suunnitelma digituen alueelliselle pysyväälle koordinaatiolle ja verkoston toiminnalle jatkossa. Suunnitelmassa huomioidaan verkoston rakenne, alueen tarpeet, digituen tarjonta ja muut olemassa olevat palvelut. Erityisesti hankkeessa ja verkoston jatkotyössä halutaan varmistaa, että käyttäjät, joille sähköinen asiointi ei vielä ole arkipäivää tai eivät vielä käytä sähköisiä palveluja pääsevät digituen piiriin. Hanke toteutetaan ajalla 01.11.2019-31.10.2020.

Nuorten Kainuu –hankkeen (2018-2020) tavoitteena on vahvistaa nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia, tukea ja kannustaa heikossa yhteiskunnallisessa asemassa olevien nuorten mahdollisuuksia tulla kuulluksi ja osallistua. Hanke kehittää kunnallisia toimintatapoja maakunnallisen nuorisovaltuuston aseman vahvistamiseksi. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa nuorten osallisuus ja vaikuttamistyön resursseja sekä päättäjien ja virkamiesten osallisuustietojen ja –taitoja. Hankkeen tehtävänä on yhdessä nuorten ja aikuisten kanssa kehittää Kainuun kuntien nuorisovaltuustojen/vaikuttajaryhmien ja Kainuun maakunnan nuorisovaltuuston toimintaa sekä koordinoita ja tukea niiden välistä yhteistyötä (osallisuuden vahvistaminen). Hankkeen suunnitelmiin kuuluu myös laatia Kainuun nuorisotyön strategia vuoden 2020 loppuun mennessä.

Kainuun metsäbiotalouden liiketoimintaekosysteemien kehittäminen – sivuvirroista uutta liiketoimintaa -hankkeessa tutkitaan ja pilotoidaan ST1 bioetanolin tuotannosta sivuvirtana syntyvän lingniinin käyttömahdollisuuksia tuotteiden raaka-aineena. Hanke toteutetaan Kainuun liiton, tutkimuslaitosten ja yritysten yhteistyönä. Hanke toteutetaan vuoden 2020 aikana.

Maakuntahallituksen päätöksen 30.10.2017 § 158 mukaisesti Kainuun liitto osallistuu Oulun yliopiston Kajaaniin sijoitettavan modernin biojalostuksen lahjoitusprofessorin rahoitukseen 100 000 eurolla vuodessa kaudella 2018-2020. Ensimmäinen 100 000 euron osuus maksettiin vuoden 2019 alussa.

Kainuun liitto toimii projektipartnerina **Interreg Europe -hankkeessa BRIDGES (Bridging competence infrastructure gaps and speeding up growth and jobs delivery in regions)**, jossa keskitytään biotalouden kehittämiseen tutkimuksen ja yritysten yhteistyötä ja mukana olevien alueiden älykkään erikoistumisen strategioiden vaikuttavuutta vahvistamalla. Kainuussa hanke kohdistuu metsäbiotalouden kehittämiseen.

Hankkeen kesto on viisi vuotta alkaen 01.04.2016 ja hankkeen pääpartneri on Kainuun Etu Oy.

Kainuun liitto toimii projektipartnerina **Interreg Europe -hankkeessa e-MOPOLI (Electro MOBility as driver to support POLicy Instruments for sustainable mobility)**. Hankkeessa on tavoitteena vaihtoehtoisen polttoaineen ja sähköisen liikkuvuuden edistäminen keinoina taloudellisen toiminnan hiilijalanjäljen pienentämiseksi kaupungeissa ja myös niiden ulkopuolella. Hankkeen toteuttamisaika on 01.06.2018–30.11.2022 ja sen pääpartneri on italialainen Brescian provinssi.

Kainuun liitto toimii projektipartnerina **Interreg Europe -hankkeessa INNO PROVEMENT (Translating Industry 4.0 to improved SME policy instruments targeting innovation)**. Industry 4.0 on visio siitä, miten tulevaisuudessa tuotanto toimii asiakaslähtöisemmin, automaattisemmin, joustavammin ja nopeammin. Järjestelmien äly ohjaa automaatiota ja henkilöitä digitaalisesti. INNO PROVEMENT -hankkeessa tavoitteena on levittää tähän liittyviä ratkaisuja kumppanuusalueilla. Hankkeen toteuttamisaika on 01.06.2018–31.05.2023 ja sen pääpartnerina toimii Unkarin talousministeriö.

Kainuun liitto toimii projektipartnerina Northern Periphery and Arctic Programme 2014-2020-ohjelmasta rahoitetussa **hankkeessa BLITZ (Business of Literature Zones)**. Hankkeessa kehitetään kirjallisuusmatkailua yhteisen Spot-lit brändin alla. Hankkeessa on Kainuusta mukana myös Kajaanin ammattikorkeakoulu. Hankkeen toteuttamisaika on 01.10.2018 - 30.09.2021 ja sen pääpartneri on Irish Central Border Area Network Ltd. (ICBAN).

Kainuun liitto rahoittaa ja tarvittaessa varautuu itse toteuttamaan **Arctic Lakeland Kainuun brändäyshankkeen**. Hankkeessa hoidetaan myös Kainuun liiton sitoumus Arctic Lakeland –toiminnan operatiivisesta koordinoinnista Kainuussa.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma osoittaa kuinka tulorahoitus riittää toimintamenoihin ja rahoitusmenoihin. Tuloslaskelmasta saadaan seuraavat tunnusluvut: toimintakate, vuosikate, tilikauden tulos ja tilikauden yli-/alijäämä.

KAINUUN LIITON TULOSLASKELMA

TULOSLASKELMA						
KAINUUN LIITTO						
TALOUSARVIO TP 2018 ja TA 2019 alkuperäinen ja TA-muutosten jälkeen, TA 2020 TS 2021, TS 2022						
	TP2018	TA2019 alkuperäinen	TA2019 TA- muutosten jälkeen	TA2020	TS2021	TS2022
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0
Kuntien maksuosuudet	2 402 158	2 456 194	2 456 194	2 456 194	2 456 194	2 456 194
Tuet ja avustukset	1 454 239	3 774 926	1 002 704	1 198 302	1 179 080	907 000
Muut tuotot	213 326	13 225	125 287	90 089	59 798	49 247
TOIMINTATUOTOT	4 069 723	6 244 345	3 584 185	3 744 585	3 695 072	3 412 441
Henkilöstökulut	-1 716 984	-1 794 567	-1 806 451	-1 987 872	-1 895 102	-1 800 095
Palvelujen ostot	-2 040 372	-3 997 852	-1 358 678	-1 474 908	-1 585 561	-1 352 042
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-54 304	-53 900	-50 382	-48 805	-48 805	-45 000
Avustukset	-81 000	-97 422	-97 422	-57 200		0
Muut toimintakulut	-252 110	-300 604	-271 252	-175 800	-165 604	-215 304
TOIMINTAKULUT	-4 144 770	-6 244 345	-3 584 185	-3 744 585	-3 695 072	-3 412 441
TOIMINTAKATE	-75 047	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-75 188	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-15 388	0	0	0	0	0

TA 2019 (alkuperäinen) sisältää maakuntaudistuksen valmistelun menojen ja tulojen määrärahavarakset.

Taulukko 6. Kainuun liiton tuloslaskelma

KAINUUN LIITON RAHOITUSLASKELMA

RAHOITUSLASKELMA			
KAINUUN LIITTO			
TALOUSARVIO TP 2018, TA 2019 kumulatiivinen toteuma 1-10, TA 2020 1-12 (arvio)			
	TP 2018	TA 2019 1-10	TA 2020 1-12 (arvio)
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
Vuosikate	-75 188,20	-88 741,39	0,00
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjaukset	5,20		
TOIMINNAN RAHAVIRTA	-75 183,00	-88 741,39	0,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investointimenot		-400 000,00	
Rahoitusosuudet investointimenoihin			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	138,11	-400 000,00	0,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	138,11	-488 741,39	0,00
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-75 044,89		0,00
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		400 000,00	
Antolainasaamisten lisäykset			
Antolainasaamisten vähennykset		400 000,00	
LAINAKANNAN MUUTOKSET			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys			
Lyhytaikaisten lainojen muutos			
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET			
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	965 376,31	-426 281,35	-511 537,62
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	911 468,15	-433 118,63	-519 742,36
Vaihto-omaisuuden muutos			
Saamisten muutos	-181 459,24	362 278,15	434 733,78
Korottomien velkojen muutos	235 367,40	-355 440,87	-426 529,04
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	965 376,31	-26 281,35	-511 537,62
RAHAVAROJEN MUUTOS	890 331,42	-515 022,74	400 954,00
RAHAVAROJEN MUUTOS	890 331,42	-521 022,00	400 954,00
Rahavarat kauden lopussa	2 559 360,54	2 038 337,80	2 439 291,80
Rahavarat 1.1.	1 669 029,12	2 559 360,54	2 038 337,80

Taulukko 7. Kainuun liiton rahoituslaskelma

KAINUUN LIITON TASE

Kainuun liiton tase 31.10.2019							
	2018	2019		2018	2019		
	VASTAAVAA			VASTATTAVAA			
	PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA			
1208	Muut osakkeet ja osuudet	443 513,20	843 450,89	2000	Peruspääoma	-467 268,63	-467 268,63
	Osakkeet ja osuudet yht.	443 513,20	843 450,89		<u>Peruspääoma yht.</u>	-467 268,63	-467 268,63
	Sijoitukset yht.	443 513,20	843 450,89				
	PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	443 513,20	843 450,89	2015	Kainuun tulevaisuusrahasto	-236 282,62	-117 215,62
					<u>Muut omat rahastot yht.</u>	-236 282,62	-117 215,62
	Sijoitukset	400 000,00	0,00				
1208	Muut osakkeet ja osuudet	400 000,00	0,00	2040	Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)	-1 033 017,37	-1 017 629,17
1238	Antolainasaamiset yrityksiltä	400 000,00	0,00				
	Sijoitukset yht.	843 513,20	0,00	2050	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		
	PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	843 513,20	843 450,89		TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	929 022,70	-21 025,61
					OMA PÄÄOMA YHT.	-807 545,92	-1 623 139,03
	TOIMEKSIANTOJEN VARAT			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
1460	Muut toimeksiantojen varat			2300	Valtion toimeksiannot yht.	-4 980 111,81	-3 711 208,49
	EU-tukien toimeksiannot yht.	2 803 391,97	2 804 506,89				
	TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHT.	2 803 391,97	2 804 506,89		TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT.	-4 980 111,81	-3 711 208,49
	VAIHTUVAT VASTAAVAT			VIERAS PÄÄOMA			
	Saamiset				Lyhytaikainen vieras pääoma		
	Lyhytaikaiset saamiset						
	Myyntisaamiset						
1740	Myyntisaamiset muilta	8 462,40	981,30	2549	Ostovelat		
1811	Arvonlisäverosaamiset	22 761,81	16 838,34		Ostovelat muille	-173 181,89	-76 257,53
1826	Palkkaennakot	0,00	0,00		<u>Ostovelat yht.</u>	-173 181,89	-76 257,53
1821	Muilta	16 131,23	0,00	2555	Muut velat	-35 365,39	-35 293,59
	Muut siirtosaamiset yht.	16 131,23	0,00		Siirtovelat		
	Lyhytaikaiset saamiset yht.	47 355,44	17 819,64		Siirtävät korot		
					Siirtävät korot muille		
	Rahat ja pankkisaamiset			2570	Siirtävät korot yht.		
1900	Rahat ja pankkisaamiset yht.	2 548 237,58	2 038 337,80		Lomapalkkajaksotus		
					Lomapalkkajaksotus	-225 225,00	-258 289,00
	VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT.	2 595 593,02	2 056 157,44	2580	Lomapalkkajaksotus yht.	-225 225,00	-258 289,00
				2588	Muut siirtovelat		
	VASTAAVAA YHTEENSÄ	6 242 498,19	5 704 115,22		Lyhytaikaiset muut siirtovelat muille	0,00	
					Ammattiyhdistysjäsenmaksut	-401,44	-388,00
					KuEL/työntekijät	-7 878,31	0,00
					KuEL-maksut palkkaperusteinen	-18 613,83	1 021,68
					Myyntireskontran välitili		
					Nettopalkkojen tili		
					Ostoreskontran välitili		
					Luottamushenkilömaksut	-1 843,50	-30,00
					Senttierotili	0,01	0,00
					Tapaturmavakuutusmaksut	1 246,62	1 409,83
					Työttömyysvakuutusmaksut/työntekijät	6 400,49	-1 540,80
					Työttömyysvakuutusmaksut	2 189,74	-513,38
					Ulosotot		0,00
					Tililönnön selvittelytili		
					Työttömyyseläkemaksut		
					M2-matkalaskut välitili	-2 239,76	-1 815,10
					Työvyttömyyseläkemaksut		
				2588	Muut siirtovelat yht.	-21 139,98	-1 855,77
				2575	Siirtovelat muille yht.	-246 364,98	-260 144,77
					Lyhytaikainen vieras pääoma	-454 840,46	-369 767,70
					VIERAS PÄÄOMA YHT	-454 840,46	-369 767,70
					VASTATTAVAA YHTEENSÄ	-6 242 498,19	-5 704 115,22

Taulukko 8. Kainuun liiton tase

TULOSLASKELMAT VASTUUALUEITTAIN

KAINUUN LIITTO YHTEENSÄ						
	TP 2018	TA2019 alkuperäinen	TA2019 TA-muutosten jälkeen	TA2020	TS2021	TS2022
Myyntituotot	2 402 158	2 456 194	2 456 194	2 456 194	2 456 194	2 456 194
Tuet ja avustukset	1 454 239	3 774 926	1 002 704	1 198 302	1 179 080	907 000
Muut toimintatuotot	213 326	13 225	125 287	90 089	59 798	49 247
TOIMINTATUOTOT	4 069 723	6 244 345	3 584 185	3 744 585	3 695 072	3 412 441
Henkilöstökulut	-1 716 984	-1 794 567	-1 806 451	-1 987 872	-1 895 102	-1 800 095
Palvelujen ostot	-2 040 372	-3 997 852	-1 358 678	-1 474 908	-1 585 561	-1 352 042
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-54 304	-53 900	-50 382	-48 805	-48 805	-45 000
Avustukset	-81 000	-97 422	-97 422	-57 200	0	0
Muut toimintakulut	-252 110	-300 604	-271 252	-175 800	-165 604	-215 304
TOIMINTAKULUT	-4 144 770	-6 244 345	-3 584 185	-3 744 585	-3 695 072	-3 412 441
TOIMINTAKATE	-75 047	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja kulut	-141	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-75 188	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-75 188	0	0	0	0	0

Taulukko 9. Tuloslaskelma, koko Kainuun liitto

ELINKEINOT JA ALUEKEHITYS						
	TP 2018	TA2019 alkuperäinen	TA2019 TA-muutosten jälkeen	TA2020	TS2021	TS2022
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	303 809	143 809	143 809
Muut toimintatuotot	25 781	0	0	16 432	16 432	16 432
TOIMINTATUOTOT	25 781	0	0	320 241	160 241	160 241
Henkilöstökulut	-522 164	-577 474	-577 474	-593 142	-592 942	-593 142
Palvelujen ostot	-153 950	-160 400	-160 400	-294 012	-194 032	-180 026
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 380	-21 800	-21 800	-24 600	-24 600	-23 795
Avustukset	0	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-5 018	-5 800	-5 800	-8 930	-8 930	-8 930
TOIMINTAKULUT	-702 513	-765 474	-765 474	-920 684	-820 504	-805 893
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-676 732	-765 474	-765 474	-600 443	-660 263	-645 652

Taulukko 10. Tuloslaskelma, elinkeinot ja aluekehityksen vastualue

ALUEIDENKÄYTTÖ						
	TP 2018	TA2019 alkuperäinen	TA2019 TA-muutosten jälkeen	TA2020	TS2021	TS2022
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	22 339	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	495	0	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	22 834	0	0	0	0	0
Henkilöstökulut	-250 920	-253 160	-253 160	-299 006	-298 806	-293 706
Palvelujen ostot	-41 630	-95 950	-95 950	-91 450	-131 157	-96 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 162	-4 600	-4 600	-4 300	-4 300	-4 300
Avustukset	0	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-1 295	-2 800	-2 800	-2 800	-2 800	-2 800
TOIMINTAKULUT	-297 007	-356 510	-356 510	-397 556	-437 063	-396 806
Rahoitustuotot ja kulut		0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-274 173	-356 510	-356 510	-397 556	-437 063	-396 806

Taulukko 11. Tuloslaskelma, alueidenkäytön vastuualue

HALLINTOPALVELUT						
	TP 2018	TA2019 alkuperäinen	TA2019 TA-muutosten jälkeen	TA2020	TS2021	TS2022
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	-2 380	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	9 162	13 725	13 725	13 725	13 725	13 725
TOIMINTATUOTOT	6 782	13 725	13 725	13 725	13 725	13 725
Henkilöstökulut	-458 779	-447 090	-447 090	-429 055	-428 905	-429 055
Palvelujen ostot	-225 570	-262 631	-262 631	-334 154	-476 055	-334 044
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 245	-17 500	-17 500	-14 350	-14 350	-12 350
Avustukset	-1 200	-97 422	-97 422	-57 200	0	0
Muut toimintakulut	-148 062	-175 500	-175 500	-124 196	-129 200	-178 900
TOIMINTAKULUT	-848 856	-1 000 143	-1 000 143	-958 955	-1 048 510	-954 349
Rahoitustuotot ja kulut	65	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-842 009	-986 418	-986 418	-945 230	-1 034 785	-940 624

Taulukko 12. Tuloslaskelma, hallintopalvelujen vastuualue

LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO						
	TP 2018	TA2019 alkuperäinen	TA2019 TA-muutosten jälkeen	TA2020	TS2021	TS2022
Myyntituotot	2 402 158	2 456 194	2 456 194	2 456 194	2 456 194	2 456 194
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	33 893	0	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	2 436 051	2 456 194	2 456 194	2 456 194	2 456 194	2 456 194
Henkilöstökulut	-84 164	-67 400	-67 400	-68 900	-69 000	-69 100
Palvelujen ostot	-180 299	-218 900	-218 900	-283 357	-342 327	-342 227
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-726	0	0	0	0	0
Avustukset	-79 800	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-17 337	-14 400	-14 400	-14 400	-14 400	-14 400
TOIMINTAKULUT	-362 326	-300 700	-300 700	-366 657	-425 727	-425 727
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	2 073 725	2 155 494	2 155 494	2 089 537	2 030 467	2 030 467

Taulukko 13. Tuloslaskelma, luottamushenkilöhallinto

MAAKUNTAUUDISTUS			
	TP 2018	TA2019 alkuperäinen	TA2019 TA-muutosten jälkeen
Myyntituotot	0	0	0
Tuet ja avustukset	1 210 063	3 097 836	396 141
Muut toimintatuotot	19 302		41 535
TOIMINTATUOTOT	1 229 365	3 097 836	437 676
Henkilöstökulut	-123 620	-72 513	-84 394
Palvelujen ostot	-1 125 738	-2 957 797	-318 626
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 906	-4 000	-482
Avustukset	0	0	0
Muut toimintakulut	-46 247	-63 526	-34 174
TOIMINTAKULUT	-1 303 511	-3 097 836	-437 676
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-74 146	0	0

Taulukko 14. Tuloslaskelma, maakuntauudistus

PROJEKTIT (tekninen tuki, Europe Direct, Barentsin Liikenne- ja Logistiikkahanke KO1029, Pohjois-Suomen kehittyvä lentoliikenne, Kolartic CBC Northern Axis-Barents Link KO4159 (NABL), Kainuun älykkään erikoistumisen strategian toimeenpano (ELMO2), Digituki)						
	TP 2018	TA2019 alkuperäinen	TA2019 TA-muutosten jälkeen	TA2020	TS2021	TS2022
Myyntituotot		0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	224 216	676 590	676 590	880 259	802 921	680 881
Muut toimintatuotot	124 693	0		74 166	59 798	101 400
TOIMINTATUOTOT	348 909	676 590	676 590	954 425	862 719	782 281
Henkilöstökulut	-277 338	-376 933	-376 933	-597 769	-505 449	-415 092
Palvelujen ostot	-313 184	-302 172	-302 172	-471 935	-441 990	-399 745
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 887	-6 000	-6 000	-5 555	-5 555	-4 555
Avustukset	0	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-34 151	-38 577	-38 577	-25 474	-10 274	-10 274
TOIMINTAKULUT	-630 560	-723 682	-723 682	-1 100 733	-963 268	-829 666
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-281 651	-47 092	-47 092	-146 308	-100 549	-47 385

Taulukko 15. Tuloslaskelma, projektit

Suunnitelmavuosien 2021 ja 2022 määrärahavaroissa on mukana käynnissä olevien hankkeiden määrärahavaraukset.

6.4 Henkilöstösuunnitelma vuodelle 2020

Kainuun liiton virastossa henkilöstö sijoittuu kolmelle vastuualueelle, joita ovat elinkeinot ja aluekehitys, alueidenkäyttö sekä hallintopalvelut. Kainuun liiton sisäinen työskentely tapahtuu pääosin kolmessa ydinprosessissa. Vastuualueen johtaja toimii alueensa henkilöstön esimiehenä ja vastaa alueensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta.

Kainuun liiton henkilöstörakenne uusiutunee suunnitelmakaudella eläköitymisistä johtuen. Kainuun liiton henkilökunnan määrä vuoden 2019 alussa on arviolta 20 henkilöä. Nämä henkilöt ovat tois-

taiseksi voimassa olevassa virka- tai työsuhteessa. Yksi henkilö tekee osa-aikaista työtä. Lisäksi Kainuun liitossa työskentelee henkilöitä määräaikaissa virka- tai työsuhteissa, joita ei ole mainittu tässä henkilöstösuunnitelmassa.

Maakuntahallitus on linjannut kokouksessaan 22.08.2016 Kainuun liiton lyhyen ja pitkän tähtäimen henkilöstöpolitiikan. Kainuun liitto täyttää avoimeksi tulevat vakanssit omien tarpeidensa sekä tulevan maakuntahallinnon tarpeet huomioiden. Edellisvuosien tapaan vuonna 2020 tulee todennäköisesti työskentelemään henkilöitä myös määräaikaissa virka- tai työsuhteissa vakituisten henkilöiden lisäksi.

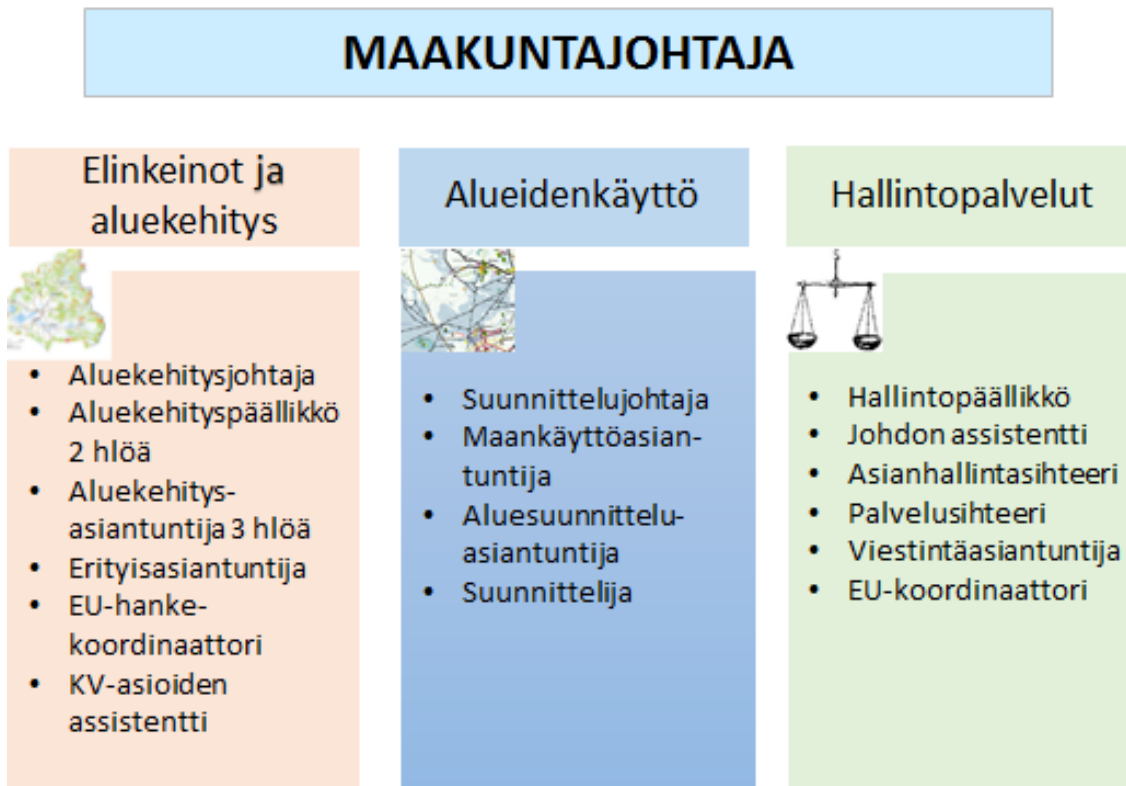
HENKILÖSTÖ		
Tehtävä	Tavoite 2020	Mittari
Henkilöstön työhyvinvointi	Henkilöstön työhyvinvoinnin säilyminen hyvällä tasolla/ parantaminen Henkilöstön kehittämispäivässä 31.10.2018 sovittujen kehittämistoimien jatkaminen	Kehityskeskustelut käydään ja niissä sovitut toimet toteutetaan Työn vaativuuden arviointi tarkistetaan tehtävän vaativuuden muuttuessa Henkilöstön koulutussuunnitelma on laadittu ja toteutuu Työhyvinvointikysely tehdään/toistetaan ja se osoittaa hyvinvoinnin pysymistä hyvällä tasolla/paranemista Henkilöstökokouksissa tarkistetaan kehittämispäivän suositusten eteneminen
Johtamis- ja toimintaprosessit	Selkiytetään johtamis- ja toimintaprosesseja osana Kainuun liiton oman strategian laadintaa	Selkeät johtamis- ja toimintaprosessit
Aktiivinen työhyvinvointitoiminta	Pidetään yllä ja kehitetään aktiivista työhyvinvointitoimintaa	Henkilöstöä kannustetaan työhön liittyvän ammattitaidon ylläpitämisessä ja kehittämisessä Vuorotteluvapaan käyttö ja työajan joustot ovat mahdollisia Henkilöstölle tarjotaan myös hyvät työterveyspalvelut ja mahdollisuus kulttuuri- ja liikuntaseteleiden käyttöön
Vapautuvat virat ja tehtäväjärjestelyt	Vapautuvien virkojen osalta selvitetään tehtävien uudelleenjärjestelytarve ottaen huomioon maakuntaohjelmassa ja TOPSU:ssa linjatut kehittämispainotukset	Tarvittaessa tehtäviä voidaan yhdistää ja vapautuvia tehtäviä järjestää uudelleen

Taulukko 16. Henkilöstö; tehtävät, tavoitteet ja mittarit

Henkilöstön jakaantuminen vastuualueille

Elinkeinot ja aluekehitys: 9 henkilöä
Alueidenkäyttö: 4 henkilöä
Hallintopalvelut: 7 henkilöä

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA VUODELLE 2020

Kuva 8. Henkilöstösuunnitelma vuodelle 2020

6.5 Ohjelma- ja kehittämisrahoitus

EAKR-välittävä viranomainen

Kainuun liitto toimii Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) välittävänä toimielimenä. Aluekehitysrachasto-ohjelman Kestävää kasvua ja työtä, Suomen rakennerahasto-ohjelma 2014–2020 toimintalinjat ovat: Pk-yritystoiminnan kilpailukyky sekä Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen. Kainuun liiton suunniteltu kokonaisrahoitus vuodelle 2020 1,8 milj. euroa, josta (EAKR -myöntövaltuutta) Euroopan unionin/valtion rahoitusosuus on yhteensä 1,4 milj. euroa ja laskennallista alueemme kuntien rahoitusta 0,4 milj. euroa.

Kansalliset rahoitusinstrumentit

Kainuun liiton käyttöön tulee vuonna 2020 kansallista aluekehitysrahoitusta valtion talousarvion kautta. Kaikkia maakuntia koskeva uusi aluekehittämismäärärahan varaus valtion budjetissa on 5 milj. euroa ja sen maakunnittaisen jaon TEM tekee alkuvuodesta. Lisäksi Kainuu on yksi kolmesta siltasopimusmaakunnasta, jotka ovat esittäneet yhteensä 1,5 milj. euron määrärahaa siltasopimushankkeiden toteuttamiseksi. Kainuun ja muiden maakuntien osalta on jo tehty TEM:lle esitys 500 000 euron mahdollista määrärahaa koskeviksi hankkeiksi. Myös tämän määrärahan jakopäätös tulee TEM:ltä alkuvuoden aikana.

Kainuun tulevaisuusrahasto

Maakuntavaltuusto hyväksyi kokouksessaan (30.11.2015 § 18) Kainuun tulevaisuusrahaston perustamisen vuoden 2016 alusta alkaen. Perustamispäätöksen yhteydessä maakuntavaltuusto päätti siirtää rahaston pääomaksi n. 500 000 euroa. Kainuun tulevaisuusrahaston rahoitusta on tällä hetkellä Kainuun liitolla käytettävissä 57 282,62 € (ei sidottua, 20.11.2019 mennessä tehdyt päätökset).

Kainuun tulevaisuusrahaston tarkoituksena on tukea maakunnan henkistä ja taloudellista vaurastumista sekä yhteistyön kehittymistä rahoittamalla maakunnallisesti merkittäviä kehittämishankkeita sekä eri osapuolten yhteistyöhön perustuvia maakunnan kehittämishankkeita.

Kainuun tulevaisuusrahastosta rahoitusta voidaan myöntää maakunnallisesti merkittävien, alueen elinkeinotoimintaa tai kuntien välistä elinkeinopoliittista yhteistyötä, kokeiluja ja muiden maakuntaohjelman kehittämistavoitteita edistävien hankkeiden toteutukseen tai alueellisesti merkittäviin selvityksiin. Rahoitettavaksi valittavien hankkeiden vaikutusten on ulotuttava yhtä kuntaa laajemmalle alueelle ja niiden on edistettävä maakunnallisten tavoitteiden saavuttamista.

Tulevaisuusrahastoa käytetään AV-tuotantojen tukemiseen tulevaisuusrahaston sääntöjen mukaisesti. Vuoden 2020 aikana teetätetään tulevaisuusrahaston hankkeista vaikuttavuusarviointi sekä suunnitellaan ja päätetään rahaston toiminnan mahdollisesta jatkamisesta.

Muu ohjelmaperusteinen aluekehittäminen

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020 on merkittävä alueellinen ohjelma. Laskennallinen Kainuun osuus on koko ohjelmakaudella noin 22,8 milj. €. Lisäksi on kuntarahoitusta noin 0,6 milj. € eli vuositasolla se on keskimäärin 3,3 milj. €. Leader -ohjelmissa on käytössä ohjelmakaudella 2014–2020 yhteensä noin 10,0 milj. €, sisältäen myös kuntarahaa; tämä tarkoittaa, että laskennallisesti vuositasolla summa on 1,4 milj. €.

Interreg Europe 2014–2020 -ohjelman toteutukseen osallistutaan hankkeiden toteuttajina sekä alueellisina yhteistyökumppaneina erityisesti hankkeisiin liittyvien alueellisten sidosryhmätyöryhmien toimintaa koordinoimalla.

Interreg Europe -ohjelman 2014–2020 kokonaisrahoitus on 359 miljoonaa euroa. Ohjelmasta tuleva EU-tuki on 85 % julkisille toimijoille ja 5 % yksityisille voittoa tuottamattomille toimijoille. Ohjelman varat jaetaan ohjelma-alueelle ja tukikelpoisille organisaatioille kohdennetuilla avoimilla hankkeilla, joihin kansainväliset hankekonsortiot voivat osallistua. Kainuusta on mahdollisuus hakea rahoitusta näitä ohjelmia toteuttaviin hankkeisiin.

Euroopan Unionissa alueiden välistä yhteistyötä toteutetaan ja rahoitetaan EU-ohjelmakaudella 2014–2020 EAY- ja ENI-ohjelmilla. Kainuun liitto toimii EU:n ohjelmissa ja tulevan ohjelmakauden ohjelmien valmistelussa ja hanketoiminnan aktivoinnissa seuraavasti:

Pohjoinen Periferia ja arktinen -ohjelma 2014–2020 (kokonaisrahoitus 56 milj. €, TEM vastaa maakohtaisesta vastinrahoituksesta. Rahoitusta ei jaeta maakohtaisesti). Suomen alueen yhteyshenkilö on Lapin liitossa. Kainuun liitolla on edustaja Finn-Ragissa. Tuki jaetaan avoimella hankehaulla.

CBC Karelia-ohjelma 2014–2020; ohjelmassa on jaossa ohjelma-alueelle 43 milj. €. Ohjelma-alueita on Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Kainuun ja Karjalan tasavallan alueet. Pohjois-Pohjanmaan liitto vastaa ohjelman hallinnoinnista. Maakunnista laskennallista rahoituskatkoa ei ole, joten ohjelman hyödyntäminen vaatii alueellista aktiivisuutta, hankesuunnittelun aktivoimista.

Ohjelmasta rahoitettaville hankkeille myönnettävä tuki on enintään 90 %. Ohjelman ensimmäiset hakukierrokset avautuivat 2017. Hankkeiden toteutusaika on 2017–2022.

Itämeren alueen -ohjelman toteutukseen osallistutaan ohjelmahallinnossa sekä hankkeilla. **Kolarctic CBC -ohjelmassa** Kainuu voi osallistua ohjelmaan Barentsin yhteistyötä tukevissa hankkeissa.

EU:n erillisohjelmia Kainuun liitto ei toteuta suoraan, mutta osallistuu aluekehitysviranomaisen roolissa useisiin hankkeisiin, joissa rahoituksen ehtona on alueviranomaisen sitoutuminen.

LIITE 1. Maakunnan kehittämisen määrälliset tavoitteet

MAAKUNNAN KEHITYKSEN INDIKAATTORIT	TAVOITELTAVA KEHITYS								Koko maa 2018 (tai viimeisin tieto)
	2012	2014	2016	2018 (tai viimeisin tieto)	2020	2025	2030	2035	
Alueiden talous ja kilpailukyky									
Työpaikat (lkm) ¹	28 778	26 758	27 415	27 184 (2017)	27 299	29 199	29 209	29 844	2 327 730 (2017)
BKT/asukas (eur) ³	27 031,4	27 160	28 596	28 596 (2016)	Kasvaa nopeammin kuin maassa keskimäärin				39 327 (2016)
Arvonlisäys, brutto perushintaan (milj. euroa), edellisen v. hinnoin ¹	1 785,80	1 747	1 844	1 844 (2016)	1 867	1 934	2 017	2 073	184 820 (2016)
Vienti (milj. euroa) ²	138 (v.2013)	144	211	435	210	220	230	240	63 688
Vientiyhtykset (lkm)* ²	99 (v.2013)	104	91	103	120	140	160	180	18 776
Yrityskanta (lkm) ³	3 768	3 973	3942	3926	4 200	4 300	4 400	4 500	395 066
Kasvuyhtykset (lkm). Väh. 3 henk. työllistävät, 10 % kasvu ¹	87 (v.2010-13)	59 (v.2011-14)	57 (v. 2013-2016)	69 (v.2014-2017)	80	100	110	120	7 843 (v.2014-17)
Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot (euroa/asukas) ¹	339,6	272	282	412	Saavutetaan puolet koko maan tasosta				1 167
Väestö ja työmarkkinatilanne									
Väkiluku 31.12.2016 ¹	77 435	76 119	74 803	73 061	74 585	74 729	74 825	75 379	5 517 919
Kokonaisnettomuutto (henkeä, mkl. siirtolaisuus) ¹	-289	-422	-166	-422	300	1 000	1 200	2 000	11 965
Taloudellinen huoltosuhde ¹	1,65	1,79	1,72	1,71 (2017)	1,64	1,56	1,60	1,55	1,37 (2017)
Työvoima (henkeä) ¹	34 231	33 822	32 673	32 067 (2017)	31 339	30 360	30 080	30 936	2 624 226
Työllisyysaste (työlliset 15-64 v.sta, %) ³	63	61,1	63,7 (2017)	64,5 (m:64,0/n:65,0)	66,1	70,7	71,9	72,2	71,7 (m:72,7/n:70,6)
Työttömyysaste (15-64 v., %) ¹	11,4	16,9	10,4	11,3	9,9	4,0	4,2	4,5	9,7
Nuorisotyöttömyys (15-24 v. työttömyysaste) ⁴	20,7	34,4	14,4	16,3	14,0	12,0	10,0	10,0	17,0
Pitkäaikaistyöttömyys (% -osuus kaikista työttömistä) ⁴	20,4	26,0	32,0	23,5	20	15	15	15	29,8
Hyvinvointi ja sosiaalinen osallisuus									
Koulutusaste: tutkinnon suorittaneiden osuus ¹	67	69	70	71 (2017)	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				72 (2017)
Koulutusaste: korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus ¹	22	23	24	24 (2017)	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				31 (2017)
Ei tutkintoa peruskoulun jälkeen 25-29-v.sta (%) ¹	12	12	12	11 (2017)	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				16
Elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi tuntevien osuus (%) ⁵	50,9 (m: 51,2 / n: 50,5) (v. 2013-2015)			55,3 (m:54,2/n:56,3)	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				60,1 (m:58,3/n:61,8)
Työkykyensä heikentyneeksi (enint. 7/10) arvioivien osuus (%) ⁵	31,7 (m: 34,7 / n: 28,4) (v. 2013-2015)			..	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				26,8 (m: 29,0 / n: 24,6)
Niiden osuus, jotka uskovat etteivät jaksa työskennellä vanhuuseläkeikänsä saakka (%) ⁵	33,4 (m: 34,8 / n: 32,0) (v. 2013-2015)			..	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				26,8 (m: 27,4 / n: 26,2)
Aktiivisesti osallistuvien osuus (%) ⁵	23,8 (m: 23,7 / n: 23,9) (v. 2013-2015)			24,8 (m:20,1/n:29,4)	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				27,7 (m: 26,8 / n: 28,6)
Itsensä onnelliseksi kokevien osuus (%) ⁵	52,2 (m: 51,1 / n: 53,4) (v. 2013-2015)			..	Nostetaan tasoa				50,1 (m: 49,6 / n: 50,5)
Asuinalueensa turvallisuuteen tyytyväisten osuus (%) ⁵	..	91,6 (m:89,5/n:93,4)	..	92,6 (m:94,6/n:90,5) (2015)	Säilytetään etumatka koko maan tilanteeseen				91,2 (m:90,9/n:91,5) (2015)
Kansantauti-indeksi ⁶	128,2	127,9	126,2	124,4	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				100
Sairastavuusindeksi ⁶	120,9	121,1	120,2	119,1	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				100
Vähähiilinen talous ja ympäristön kestävä kehitys									
Uusiutuvan energian osuus energiankulutuksesta (%) ⁷	61,6	64,8	48,7	54,7	65	70	75	80	37
Fosforikuormitus vesistöihin (teollisuus ja yhdyskunnat) (kg/vuosi) ⁸	6 115	4 501	5238 (v. 2015)	..	Vähennetään kuormitusta				..
Typenkuormitus vesistöihin (teollisuus ja yhdyskunnat) (kg/vuosi) ⁸	322 642	277 075	280 500	..	Vähennetään kuormitusta				..

Taulukon lähteet: 1) Tilastokeskus, 2) Tulli, 3) Toimiala Online, 4) Tilastokeskus, TEM, 5) THL, 6) KELA, 7) Itä-Suomen energiatilasto, 8) Ympäristöministeriö * Yritykset, joiden tavaroiden ulkomaankaupan arvo oli yli 5000 euroa tarkastelujaksolla Ei tietoa saatavilla

LIITE 2. Kainuun edunajamisen tavoitteet ja kärkihankkeet 2020-2021

1. Kainuun positiivisen rakennemuutoksen tukeminen

Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman ("Kasvua Kainuuseen") ja siltasopimuksen toteuttaminen positiivisen rakennemuutoksen toteuttamiseksi

1.1. Osaavan työvoiman saannin varmistaminen

- Osaavan työvoiman saatavuutta tukevat hankkeet, pilotoinnit ja mainetyö
 - kunta- ja alakohtaisen osuvuuden parantaminen työvoimatarpeisiin
 - opetusalan henkilöstön saatavuuden parantaminen
- Alueen vetovoimaisuutta vahvistavat toimenpiteet
 - mainetyö (Kainuun imago-kampanja, ydinviestit)
 - aluemarkkinointi (koko Kainuu työskentely-, opiskelu- ja vapaa-ajan alueena) ja
- Työvoiman aktiiviset rekrytointitoimenpiteet
 - Tulomuuttopalvelujen toteuttaminen kunta- ja maakuntatasolla
 - Vuokatyövoimaksi tulevien henkilöiden paikkakunnalle sitouttaminen
 - Työperäinen maahanmuutto; työlupakäytäntöjen nopeuttaminen

1.2. Osaamiskeskittymien (ÄES) vahvistaminen

- Joka maakunnassa pitää olla yliopisto tai korkeakoulu
 - Kajaanin yliopistokeskuksen ja ammattikorkeakoulun opetus-, tutkimus- ja kehitysresurssien vahvistaminen ja kohdentaminen akuutteihin koulutus- ja osaamistarpeisiin
- KAO:n koulutusresurssien vahvistaminen ja
- Luodaan ja pilotoidaan toimintamalli, jossa organisoidaan tehokkaita tapoja käyttää yrityksiä opiskelijoiden oppimisympäristöinä (siltasopimus)
- Älykkään erikoistumisen strategian mukaisen Kainuun kannalta kriittisen innovaatiotoiminnan tukeminen liittyen teknologiateollisuuteen, biotalouteen ja kaivosteollisuuteen sekä hyte-alaan (mkl. liikunta, urheilu ja aktiviteettimatkailu)
- Teollisuuden ja palvelujen tarvitseman osaamisen ja investointien varmistaminen:
 - Mittaustekniikka, Renforsin ranta, peli- ja av-osaaminen, Vuokatti, Woodpolis-Kantola teollisuusalue, luonnontuoteala (erityisesti marja-ala)
 - akkumineraalitutkimusalueen kehittäminen OY:n, KAMK:n ja Terrafamen yhteistyönä (siltasopimus)
- Puuteollisuuden oppimisympäristökoordinaattori Kuhmon Woodpolikseen (siltasopimus)
- Koulutusvienti Aasiaan, korkeakoulutasolla erityisesti peliala (Intia) ja yleissivistävän koulutuksen tasolla leirikoulutoiminta (Kiina)

2. Kainuun saavutettavuuden parantaminen

2.1. Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma ja EU:n TEN-T-verkosto

- Runkoverkkojen ulotuttava kaikkiin maakuntakeskuksiin ja kv. rajanylityspaikoille (huom. maakuntahallituksen erillinen kannanotto 24.9.2018)
- Oulu-Kajaani-Vartius –yhteys TEN-T-verkkoon
- Tienumerointiin liittyvät esitykset (Esitys min. Bernerille 13.8.)

2.2. Kainuun joukko- ja lentoliikenteen palvelutason ja saavutettavuuden parantaminen

- Matkaketjuja tukevat ratkaisut, jotka palvelevat koko aluetta ml Kuhmoa ja Suomussalmea; aikataulujen ja vuorovälien uudelleen tarkastelu.
 - Lentotaksi jokaiselle lentoyhteydelle
- Finavia / lentoaseman kehittäminen Helsinki-Kajaani reitin matkustajamäärää kasvattamalla; yhteisen brändinimen kehittäminen lentokentälle.
- Kuhmon ja Suomussalmen pienlentokenttähankkeet
- Junavuorojen nopeuttaminen Kontiomäki-Oulu ja Kontiomäki-Helsinki väleillä
- Suorien yhteyksien lisääminen
- Linja-autoliikenteen vuorojen parantaminen

2.3. Elinkeinoelämälle tärkeiden maantiejhteyksien kehittäminen

- Vt5 keskeiseksi valtakunnalliseksi kehittämiskohteeksi runkoverkkoyhteytenä (valtakunnallinen ljs): nopeutta ja sujuvuutta parantavat investoinnit
- Vt22 yhteysvälin parantamisinvestoinnit v. 2010 esiselvityksen mukaisesti ja tieluokituksen muutos
- Kajaani-Kokkola maantiejhteyden kehittäminen
- Kajaani-Sotkamo seudullisen yhteysvälin parantaminen
- Alueellisesti merkittäviä yhteyksiä: Vt 78, vt 89 sekä Puolanka-Utajärvi M/ 837 yhteysvälin kehittäminen yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan kanssa
- Metsä- ja maataloutta palvelevan alemman tieverkon kehittämistarpeiden priorisointi
- Yleisille teille yli hallituskausien ulottuva korjausvelkaohjelma, jolla korjausvelkaa pienennetään. Tämä tulee koskea myös alempiasteista tieverkkoa.
- Yhdysteiden päällysteiden uusimisväli tulee puolittaa 50 vuodesta 25 vuoteen.

2.4. Kainuun rautatieyhteyksien nopeuttaminen

- Savon rata seuraavaksi valtakunnalliseksi ratahankkeeksi: Savonradan yhteysnopeuksia parantavat toimenpiteet
- Iisalmi-Ylivieska –ratayhteyden sähköistäminen (hallitusohjelmassa)
- Itärata-hanke: Porvoo-Kouvola –ratayhteyden edistäminen kaavoituksessa ja suunnittelussa
- Kontiomäki – Suomussalmi radan perusparannus ja puutermiinaali
- Koillisradan suunnittelu osana Jäämeren ratayhteyksiä; kehärata Nurmes-Kuhmo-Suomussalmi

2.5. Tietoliikenneyhteyksien ja datapalvelinkeskusten kehittäminen

- Koilliskaapeli-hankkeen edistäminen (kv. yhteistyö) ja Suomen yhteyksien valmistelu
- Sähköverokannustimien saaminen palvelinkeskusten kilpailukyvyyn parantamiseksi
- Renforsin Rannan datakeskusten kehittäminen ja alan osaamisen kasvattaminen EuroHPC-investointia hyödyntäen
- Laajakaistaverkoston kattavuuden varmistaminen (sähköisten palvelujen saatavuus)

3. Investointien varmistaminen Kainuuseen

3.1. Kainuun investointipotentiaalin hyödyntäminen (liite)

- KaiCell Fibers Oy:n biojalostamo Paltamoon: investointipäätöksiä tukeva yhteistyöprosessi ja alue-markkinointi (vrt. Hanhikivi –projekti)
- Terrafame Oy:n uusinvestointien varmistaminen akkumineraalien ja uraanin tuottamiseen
- Kuhmon Kantolan alueen yritysinvestoinnit tuotantovolyymien ja jalostusasteen nostamiseen
- Metsäbiotalouden sivuvirtojen hyödyntämiseen liittyvät investoinnit (Kajaanin Renforsin ranta, St1, Kuhmon Woodpolis) ja hankkeet
- Kainuun matkailusektorin investoinnit mm. Hossa, Vuokatti, Kuhmo, Suomussalmi, Paljakka
 - matkailuinfran investointien vauhdittaminen täsmähankkein
- Investointien rahoitusinstrumenttien kehittäminen
 - uusien riskirahoitusvaihtoehtojen hakeminen ja sisällyttäminen rakennerahasto-ohjelmaan

3.2. Aluepoliittiset tuki-instrumentit ja linjaukset

- Alueellisen kuljetustuen jatkuminen pysyvänä ja tasoltaan korotettuna vuoden 2019 jälkeen
- Porrastetun sähköveron käyttöönotto Suomessa
- Harvaan asutun maaseudun tunnistaminen elinvoiman lähteenä

4. Kuntien ja maakuntien aseman vahvistaminen

4.1. Maakuntien tehtävien laajentaminen monialaisiksi

- Sote-uudistuksen toimeenpano 18 maakunnan pohjalta (maakuntavaalit)
- Kainuun keskussairaalan asema erikoissairaanhoidon ja ympärivuorokautisen päivystyksen sairaalana
- Monialaisen maakunnan tehtävät parlamentaariseen valmisteluun ja aluekehityslakiin
 - Maakuntien sopimuksellisen yhteistyön alan laajentaminen kuntien ja maakuntien kanssa
 - Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan kytkeminen maakunnan tehtäviin
 - Aluekehityskeskustelut maakuntien ja valtioneuvoston kesken vuosittain

4.2. Kuntien rahoituksen varmistaminen

- Olosuhde-erojen huomiointi kaikessa valtion rahoituksen kohdennuksessa
- Metsäerän oikeudenmukainen jakaminen kuntaverotuksessa

- Kaivosveron tuoton kohdentaminen sijaintikuntiin
- Epäkuranttien rakennusten purkamisen vapauttaminen kuntien poistokäytännöstä
- Lukiokoulutuksen turvaaminen pienissä yksiköissä (rahoituksen uudistaminen)

4.3. Aluekehittämisen rahoitusvälineiden kokoaminen

- Itä- ja Pohjois-Suomi EU:n rakennerahasto- ja maaseutuohjelma-alueena
- EU-rahoituksen saannon ja harvaan asutun alueen erityistuen varmistaminen
- Kaikki maakunnat EU-tuen välittävinä viranomaisina

5. Valtion toiminnot ja paikkariippumaton työ Kainuussa

- Ajasta ja paikasta riippumattomien valtionhallinnon tehtävien mahdollistaminen koko maassa
 - Työpaikkoja tulee julistaa avoimeksi nykyisin henkilökuntaa sijaitsevilla paikkakunnilla, ei vain keskuksissa.
- Valtion viranomaisten läsnäolon lisääminen heikoimman palvelutason alueilla
- Metsähallituksen ja sen luontopalveluiden, Luonnonvarakeskuksen sekä muiden valtion toimintojen kehittäminen Kainuussa
 - Ystävyyden puiston lakisääteisen tutkimustoiminnan nostaminen Kuhmossa (YM, SYKE)
 - Maahanmuuttoviraston toiminnan jatkuminen ja vahvistuminen Kuhmossa
 - LUKE-Kainuun toiminnan jatkuvuus
 - MH:n luontokohteiden korjausvelan vähentäminen suunnitelmallisesti
 - Kalastus- ja metsästysmatkailun kehittäminen
 - Yhdyspolun rakentaminen Paljakan luonnonpuistoon
- Valtion erityistoimet puurakentamisen lisäämiseksi
- Kaikkien suurpetolajien kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistaminen

6. Rajayhteistyön vahvistaminen

- Rajakuntafoorumin jatkaminen ja rajaseutuasioiden koordinoitu käsittely valtioneuvostossa
- Viisumikäytäntöjen joustavoittaminen Venäjän rajalla matkailun tukemiseksi (72h viisumi)
- Green Belt yhteistyön suuntaaminen luontomatkailua tukevaksi
- Tulevan EU:n ohjelmakaudella CBC Karelia –ohjelman rahoituksen turvaaminen

KAINUUN LIITTO

Julkaisu-uettelo 1.1.2013 alkaen

Sarja A: virallisesti hyväksytyt julkaisut

Sarja B: selvitykset ja tutkimukset

Sarja C: hallinnolliset asiakirjat

Sarja D: monistesarja

Sarja A		
A:1	Kainuun maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma eli TOTSU 2014-2015	2013
A:2	Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma eli TOPSU 2015-2016	2014
A:3	Kainuu-ohjelma	2014
A:4	Kainuun kaupan vaihemaakuntakaavan selostus	2014
A:5	Kainuun 1. vaihemaakuntakaava	2015
A:6	Viestinnän linjaukset 2016-2020	2015
A:7	Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma eli TOPSU 2016 – 2017	2015
A:8	Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma eli TOPSU 2017 - 2018	2016
A:9	Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava	2016
A:10	Kainuu-ohjelma, Maakuntasuunnitelma 2035, Maakuntaohjelma 2018-2021	2017
A:11	Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma TOPSU 2019-2020 Kasvua Kainuuseen	2018
A:12	Kainuun tuulivoimamaakuntakaava	2019
Sarja B		
B:1	Kainuu - kaunis mutta kaukana, Kainuun maakuntakuvatu tutkimus	2013
B:2	Kainuun skenaariot 2035 loppuraportti	2013
B:3	Kainuun ympäristöohjelma 2020	2013
B:4	Kainuun Venäjä –strategia 2020	2013
B:5	Kainuun maakuntakaavan tuulivoimaselvityksen täydennys	2013
B:6	Kainuun kaupan palveluverkkoselvitys	2013
B:7	Selvitys Kainuun biotalouden aluetalousvaikutuksista – Kainuun biotalouden aluemallinnus. (2014) Aluekehityssäätiö & Helsingin yliopisto, Ruralia-Instituutti	2014
B:8	Kainuun maakuntakaavan seurantaraportti 2015	2015
B:9	Selvitys digitalisaation mahdollisuuksista Kainuussa. (Kainuun ennakointihanke, Ramboll Management Consulting)	2015
B:10	Kainuun tuulivoimamaakuntakaava. Vaikutukset NATURA 2000-verkoston alueisiin	2015
B:11	Ekologiset yhteydet, luontomatkailu ja hiljaiset alueet Kainuun aluekehityksessä ja maakuntakaavoituksessa. ELMA-hankkeen loppuraportti	2016
B:12	Kainuun maakunnallisesti arvokkaat rakennushistorialliset kohteet	2018
B:13	Kainuun matkailustrategia 2018-2021	2018
B:14	Kainuun liikennejärjestelmäsuunnitelma	2018
B:15	Luonnollisesti – Kainuu, Kainuun maakuntakuvatu tutkimus 2017	2017
B:16	Kainuun kaivannaistrategia 2019-2025	2019
B:17	Kainuun kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2019-2022	2019
Sarja C		
C:1	Kainuun edunajamisen hankeluettelo 2013	2013
C:2	Kainuun liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2014 ja taloussuunnitelma 2014-2016	2013
C:3	Kainuun edunajamisen hankeluettelo 2014	2014
C:4	Kainuun liiton toiminta- ja taloussuunnitelma 2015-2017 ja talousarvio 2015	2014
C:5	Kainuun edunajamisen hankeluettelo 2015	2015
C:6	Talous- ja toimintasuunnitelma 2016-2018 ja talousarvio 2016	2015
C:7	Tilinpäätös ja toimintakertomus 2015	2016
C:8	Talous- ja toimintasuunnitelma 2017-2019 ja talousarvio 2017	2017
C:9	Tilinpäätös ja toimintakertomus 2016	2017
C:10	Talous- ja toimintasuunnitelma 2018-2019 ja talousarvio 2018	2017
C:11	Tilinpäätös ja toimintakertomus 2017	2018
C:12	Talous- ja toimintasuunnitelma 2019-2020 ja talousarvio 2019	2018
C:13	Tilinpäätös ja toimintakertomus 2018	2019
C:14	Talous- ja toimintasuunnitelma 2020-2022 ja talousarvio 2020	2019
Sarja D		
D:1	Kainuun seudullisesti merkittävät ampumaradat 2013	2013
D:2	Yhteisöllisyydellä turvallisuutta Kainuussa. Kainuun turvallisuussuunnitelma 2015 – 2018	2015
D:3	Vuokin reitti Vienaan toimintamalli	2017
D:4	Toisen maailmansodan sotahistoriakohteet Kainuun maakuntakaavoituksessa	2019

Kainuun liitto

Kainuun liitto
Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Puh. vaihde 08 615 541, faksi 08 6155 4260
S-posti kainuunliitto@kainuu.fi

www.kainuu.fi